

2025

*Сучасні погляди на прикладну
лінгвістику*

© Все для України

**Збірник тез
здобувачів вищої освіти**

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

СУЧАСНА ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

матеріали Міжнародної науково-практичної конференції:
збірник тез здобувачів вищої освіти

**Дніпро
2025**

УДК 81'1(477)

ББК 81'2 УКР

С 91

Ухвалено до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол № 4 від 18.12.2025 р.)

Ухвалено до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол № 5 від 25.12.2025 р.)

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні погляди на прикладну лінгвістику» (18 листопада 2025 року, Вищий навчальний приватний заклад «Дніпровський гуманітарний університет»): збірник тез здобувачів вищої освіти. Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2025. 87 с.

(в авторській редакції)

Містить матеріали здобувачів вищої освіти України, які взяли участь у III Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні погляди на прикладну лінгвістику». Тематика тез охоплює актуальні питання щодо розвитку мов світу та форм реалізації їх через носіїв мови.

Матеріали науково-практичної конференції можуть бути використані у практиці фахівців різних видів гуманітарної діяльності та у навчальному і виховному процесах закладів освіти.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Крашеніннікова Тетяна Валеріївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Нежива Ольга Миколаївна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Запотічна Роксолана Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Лимар Андрій Петрович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Холод Ірина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Сковронська Ірина Юріївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Негодченко Ольга Петрівна – старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Мірошник Андрій Дмитрович – фахівець Навчально-наукового відділу

© ВНПЗ «ДГУ», 2025

© Автори, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
Aneeq Akhtar Buch. Psycholinguistics: the interaction of language, mind, and social context	6
Бардакова Дарина. Особливості ведення розмови про психічне здоров'я англійською мовою	7
Бессараб Анастасія. Переклад як інструмент міжкультурного діалогу в поліетнічному світі.....	10
Бех Ольга. Linguistic aspects of human rights to language identity	12
Верьовкіна Єва. Вивчення іноземної мови як інструмент когнітивного відволікання при тривожних розладах.....	14
Дериземля Поліна. Потенціал Google classroom для розвитку англійської міжкультурної компетентності учнів базової школи в процесі самостійної роботи	19
Дорошенко Максим, Бабич Семен. Human rights in digital era	22
Жукова Ангеліна. Аналіз соціальних мереж та виявлення трендів в українському онлайн-середовищі.....	27
Калалб Микита. The impact of social media marketing on hotel booking.....	31
Кривонос Віталій. Міф чи реальність: чи може іноземна мова «змінити» особистість людини?.....	33
Круть Карина. Мовні символи у побутових творах миколи пимоненка.....	35
Лісунова Марія. Павло Тичина. Трагедія сторіччя передана через слово	38
Логвиненко Тетяна. Використання англійських аббревіатур у галузі психології	41
Логвиненко Тетяна. Мова художніх символів у творчій спадщині сергія васильковського.....	43
Максимов Владислав. Psychological well-being in the digital age: cognitive, emotional and social dimensions	46

Петросян Арменуї. Міжмовна інтерференція в роботі перекладача: виклики полікультурного середовища	49
Порпуліт Олена. Психолінгвістичний аналіз соціальної реклами воєнного періоду: емоційний код наративу стійкості.....	51
Рогаченко Ганна. Комунікативні особливості спілкування в ресторанній справі	54
Руденко Сніжана. Евфемізми в англійських змі та способи їх відтворення українською мовою	58
Станчуляк Ельвіра. The role of emotional intelligence in professional practice of psychologists	62
Tarasiuk Nataliia. Leveraging open research knowledge graph review with 6 r's of learning in research	65
Терепа Соломія. Сучасна термінологія англomовного правничого медіа дискурсу	67
Тиха Катерина. Роль мови у формуванні особистості майбутнього фахівця.....	71
Турубарова Анастасія. Особливості перекладу національно маркованих елементів української культури англійською мовою	74
Хлєбаєва Марія. The use of politically correct lexicon in the field of psychology	77
Чичеріна Карина. Іноземні мови як інструмент для формування навичок інтеграції в суспільство майбутнього	80
Яворська Даніела. Розвиток нейронних мереж для розпізнавання та генерації природної мови в українському контексті	84

ПЕРЕДМОВА

Прикладна лінгвістика – це галузь мовознавства, орієнтована на практичне застосування здобутків теорії мови в різних напрямках людської діяльності, пов'язаних із використанням мови. Прикладні проблеми поставали перед мовознавством від самого початку його зародження та спрямовані на оптимізацію функцій мови – від формування і підтримування традиції читання та розуміння сакральних текстів до забезпечення й активізації міжнародних контактів. Сучасна система лінгвістичних наук охоплює класичну теоретичну лінгвістику, де основні напрями вивчення пов'язані з розглядом фонології, морфології, синтаксису, семантики лексичної, до складу яких сучасні науковолінгвістичні парадигми додали когнітивну лінгвістику, функційну лінгвістику і генеративну лінгвістику; дескриптивну лінгвістику, що містить антропологічну лінгвістику, еволюційну лінгвістику (порівняльно-історичне мовознавство, етимологія), фонетику і соціолінгвістику, а прикладна лінгвістика – це комп'ютерна лінгвістика, математична лінгвістика, судова лінгвістика, юридична лінгвістика, методики викладання і вивчення мови, прескриптивна лінгвістика, нейролінгвістика, психолінгвістика, етнолінгвістика, стилістика тощо.

Кафедра міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін на базі ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет» створила науковий майданчик із обговорення питань щодо «Сучасних поглядів на прикладну лінгвістику». 18 листопада 2025 року відбулася III Міжнародна науково-практична конференція. За результатами заходу підготовлено збірник статей та збірник тез здобувачів вищої освіти. Тематика оприлюднених досліджень охопила ряд актуальних лінгвістичних питань прикладного спрямування.

Наукова спільнота університету і кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін вдячна всім учасникам за підтримку нашої конференції.

PSYCHOLINGUISTICS: THE INTERACTION OF LANGUAGE, MIND, AND SOCIAL CONTEXT

Aneeq Akhtar Buch

*Odesa National Medical University Odesa, Ukraine Physical Rehabilitation and
Sports Medicine Scientific
supervisor – PhD, Dr. Olena Filonenko*

Relevance: Language is not only a means of communication but also a mirror of cognitive and emotional processes that define human interaction. Psycholinguistics, as an interdisciplinary field, explores how linguistic structures are produced, understood, and represented in the human mind. The present paper aims to examine the psychological mechanisms underlying language comprehension and production, and to consider how social and contextual variables influence these cognitive processes.

Aim of the study: The study addresses several research questions: How does the human brain process linguistic input across different modalities? What cognitive stages are involved in transforming thought into structured verbal expression? And to what extent do cultural and emotional factors alter these mechanisms? The analysis integrates theoretical and empirical perspectives from cognitive psychology, neurolinguistics, and applied linguistics.

Methods: The research utilizes descriptive and analytical methods, drawing upon existing studies in language processing, reaction time experiments, and neuroimaging findings that link linguistic activity with specific cortical regions. It highlights the dynamic relationship between automatic and controlled processes during language use, emphasizing the role of working memory and attentional control.

Findings suggest that linguistic competence and performance cannot be understood in isolation from cognitive and affective systems. For instance, bilingual individuals demonstrate enhanced executive control and cognitive flexibility due to constant switching between linguistic codes. Similarly, emotional valence has been shown to modulate both lexical access and syntactic decision-making, indicating a close link between affect and linguistic structure.

Conclusion: The conclusion drawn from this research underscores that psycholinguistics provides not only a theoretical framework for understanding human cognition but also practical implications for language teaching, speech therapy, and artificial intelligence modeling. Future research prospects include expanding cross-cultural studies and incorporating neurocomputational models to better simulate the complexity of human language behavior.

Keywords: psycholinguistics, cognition, language processing, bilingualism, emotion

References

1. Aitchison J. (2018). *Words in the Mind: An Introduction to the Mental Lexicon*. Oxford: Blackwell.
2. Levelt W. J. M. (1999). Models of word production. *Trends in Cognitive Sciences*, 3(6). P. 223–232.
3. Kroll J. F., Bialystok E. (2013). Understanding the consequences of bilingualism for language processing and cognition. *Journal of Cognitive Psychology*, 25(5). P. 497–514.
4. Friederici A. D. (2011). The brain basis of language processing: From structure to function. *Physiological Reviews*, 91(4). P. 1357–1392.
5. Ellis N. C. (2016). *Cognitive approaches to second language acquisition: The psycholinguistic dimension*. Routledge.

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ РОЗМОВИ ПРО ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Дарина БАРДАКОВА

здобувач вищої освіти ВНПЗ

«Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Тетяна КАЛАШНИКОВА,

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних наук ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Стабільний психологічний стан – це запорука успіху у всіх сферах життя. Саме завдяки йому ми можемо ставити перед собою амбітні цілі та досягати їх.

Вміння говорити про психічне здоров'я та описувати свій психологічний стан англійською мовою є важливим кроком до формування відкритого діалогу про психічне благополуччя у глобальному контексті. Такі розмови допомагають

зменшити стигму, підвищити рівень обізнаності та створити умови для своєчасного отримання допомоги. Використання англійської мови у цьому процесі відкриває доступ до міжнародних ресурсів, наукових публікацій та професійних спільнот, що сприяє обміну досвідом і впровадженню найкращих практик у сфері ментального здоров'я.

Коректне застосування спеціалізованої термінології та етичних мовних формулювань сприяє подоланню стигматизації та створенню умов для відкритого й конструктивного діалогу.

Розмови про психічне здоров'я часто супроводжуються емоційною чутливістю, тому важливо дотримуватися принципів коректності та підтримки. Англійська мова має широкий спектр термінів і фраз, які допомагають виразити емпатію, підтримку та професійність. Проте неправильне використання термінів може призвести до непорозумінь або навіть образ.

Головними особливостями комунікації є:

- Використання нейтральної та інклюзивної лексики. Наприклад, замість *crazy* або *insane* слід використовувати *person experiencing mental health challenges*; замість *a mental patient* – *a person experiencing mental health issues*; замість *a depressed patient* використати *an individual managing depression*; замість *psycho* – *an individual focusing on emotional well-being*.

- Уникнення стигматизуючих слів, які викликають упереджене ставлення, та заміна їх на більш нейтральні та підтримувальні формулювання. Наприклад, замість *addict* використовувати *person with substance use disorder*, замість *suicidal* – *person experiencing suicidal thought*; замість *psychotic* – *person experiencing a psychotic episode*, замість *victim of mental illness* – *person with lived experience of mental health issues*.

Далі представлений список речень та фраз, які можуть вам знадобитися психологу для ведення розмови на психологічні теми:

Фрази для початку розмови	
<i>How have you been feeling lately?</i>	Як ви почуваєтеся останнім часом?

<i>What's been on your mind recently?</i>	Що останнім часом найбільше займає ваші думки?
<i>Would you like to share what brings you here today?</i>	Хотіли б ви розповісти, що привело вас сьогодні?
<i>Would you like to talk about what's been bothering you?</i>	Чи хотіли б ви поговорити про те, що вас турбує?
<i>Is there anything on your mind you'd like to share?</i>	Чи є щось, про що Ви хочете поговорити?
<i>Would you like to talk about it?</i>	Хочеш поговорити про це?
Фрази для підтримки та емпатії	
<i>It sounds like you've been going through a lot</i>	Здається, ви проходите через багато труднощів.
<i>I can see how that would feel overwhelming</i>	Розумію, чому це може здаватися виснажливим.
<i>Your feelings are completely valid.</i>	Ваші почуття абсолютно зрозумілі
<i>I'm here for you.</i>	Я поруч, я тебе підтримую.
<i>You're not alone in this.</i>	Ти не одна/не один у цьому.
<i>It's okay to feel this way.</i>	Так почуватися нормально.
<i>You can trust me.</i>	Ви можете мені довіряти.
<i>Your feelings are valid.</i>	Твої почуття важливі.
<i>Thank you for sharing that with me.</i>	Дякую, що поділилися цим зі мною.
Фрази для уточнення та поглиблення	
<i>Can you tell me more about that?</i>	Чи можете розповісти про це детальніше?
<i>What does that experience mean to you?</i>	Що означає для вас цей досвід?
<i>How did that situation make you feel?</i>	Як ця ситуація змусила вас почуватися?
<i>What thoughts come up when you think about this?</i>	Які думки виникають, коли ви згадуєте про це?
Фрази для роботи з емоціями	
<i>What emotions are you noticing right now?</i>	Які емоції ви відчуваєте зараз?
<i>How do you usually respond when you feel this way?</i>	Як ви зазвичай реагуєте, коли почуваетесь так?
<i>What helps you feel calm or safe?</i>	Що допомагає вам відчувати спокій або безпеку?
Фрази для підведення підсумків	

<i>Let's summarize what we've talked about today.</i>	Давайте підсумуємо, про що ми сьогодні говорили.
<i>What would you like to focus on next time?</i>	На чому ви хотіли б зосередитися наступного разу?
<i>What's one small step you can take this week?</i>	Який маленький крок ви можете зробити цього тижня?

Слід також зазначити, що в англomовному середовищі прийнято уникати прямого оцінювання та давати людині простір для висловлювання.

Отже, ведення розмови про психічне здоров'я англійською мовою вимагає делікатності, емпатії та знання сучасних комунікативних норм. Використання нейтральної лексики, активне слухання та культурна чутливість допомагають створити атмосферу довіри та підтримки.

Список використаної літератури

1. Говоримо англійською про психічне здоров'я. URL: <https://greenforest.com.ua/journal/read/hovorymoanhliiskoіu-pro-psykhichne-zdorovia> (дата звернення: 29.10.2025).
2. Publication Manual of the American Psychological Association (7th edition). URL: <https://apastyle.apa.org/products/publication-manual-7th-edition> (дата звернення: 09.11.2025).
3. Mental health: strengthening our response. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> (дата звернення: 09.11.2025).

ПЕРЕКЛАД ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ В ПОЛІЕТНІЧНОМУ СВІТІ

Анастасія БЕССАРАБ

*доктор наук із соціальних комунікацій,
професор, професор кафедри психології та соціальної роботи
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР*

Для сучасного поліетнічного світу характерні активні процеси глобалізації, міграції та міжкультурної взаємодії, що зумовлює зростання ролі перекладу як засобу комунікації між народами. Переклад у цьому контексті постає не лише як мовна діяльність, а і як інструмент міжкультурного діалогу, що формує умови для порозуміння, співпраці та інтеграції культур.

На думку Т. Кияка, переклад є «особливою формою пізнання, у процесі якої відбувається взаємозбагачення культур» [1, с. 17]. Такий підхід відображає ідею перекладача як медіатора між культурами, який сприяє трансферу знань, цінностей та соціальних смислів. У поліетнічному суспільстві цей процес має подвійне значення: по-перше, забезпечує доступ до інформації різними мовами, а по-друге, підтримує культурну різноманітність і взаємоповагу.

Так, Д. Катан розглядає переклад як процес «трансляції культур», підкреслюючи, що кожен акт перекладу – це не лише передача змісту, а й адаптація культурних кодів [4]. Саме тому переклад потребує розвиненої інтеркультурної компетентності: знання традицій, норм спілкування, соціальних ролей і контексту культури-реципієнта.

У сучасних умовах перекладач виконує функцію посередника між етнічними спільнотами, здатного долати бар'єри нерозуміння та стереотипи. Як зазначає А. Пим, перекладацька діяльність сьогодні поєднує наукове мислення, аналітику й культурну чутливість, що робить її фундаментом гуманітарного діалогу [5]. Водночас у дослідженні Л. Венуті наголошено на «видимості» перекладача в процесі міжкультурного обміну: перекладач не лише відтворює текст, а й бере участь у формуванні культурного простору [6]. Цей підхід узгоджується з концепцією етики перекладу, за якою перекладач несе відповідальність за репрезентацію «іншого» в мовному середовищі.

Особливу увагу сучасні теорії приділяють екологічному виміру перекладу. Зокрема, М. Кронін розвиває концепт *eco-translation*, який поєднує переклад і культурну екологію, де мова сприймається як жива система, а культурне різноманіття – як цінність, яку потрібно зберігати [3]. Такий підхід особливо актуальний для поліетнічних спільнот, де переклад сприяє не уніфікації, а гармонізації культур.

Як зазначає Е. Б'елса, переклад у глобалізованому світі є чинником не лише інформаційної комунікації, а й соціальної взаємодії [2]. Саме через переклад різні етнічні та мовні спільноти беруть участь у глобальних процесах, не втрачаючи власної ідентичності.

Таким чином, переклад у поліетнічному світі – це багатовимірне явище, яке поєднує мовну, культурну, соціальну й етичну складові. Він виступає каталізатором міжкультурного порозуміння, сприяє інтеграції в багатомовному суспільстві, зберігаючи водночас унікальність кожної культури.

Список використаної літератури

1. Кияк Т. Р. Перекладознавство: історія, теорія, практика. Київ : Видавничий дім Д. Бураго, 2021. 368 с.
2. Bielsa E. Translation and Globalization Revisited. *The Translator*. 2023. Vol. 29. № 1.
3. Cronin M. Eco-Translation: Translation and Ecology in the Age of the Anthropocene. London : Routledge, 2022.
4. Katan D. Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. 3rd ed. London : Routledge, 2021.
5. Pym A. Exploring Translation Theories. 3rd ed. London : Routledge, 2021.
6. Venuti L. Translation Changes Everything: Theory and Practice. New York : Routledge, 2023.

LINGUISTIC ASPECTS OF HUMAN RIGHTS TO LANGUAGE IDENTITY

Ольга БЕХ

здобувач вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ольга НЕЖИВА

доктор філософських наук, професор

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Language is an integral component of a person's identity, culture, and history. Human rights include the right to preserve and develop one's linguistic identity. Linguistic aspects of these rights examine how language use affects self-expression, social integration, and the preservation of cultural heritage. This issue is particularly relevant in multilingual societies, where language conflicts or state language policies exist.

1. Human Rights and Language

The right to linguistic identity is enshrined in international documents, including the Universal Declaration of Human Rights and the European Charter for Regional or Minority Languages. This right entails freedom to use one's native language in

communication, education, cultural activities, and public institutions. At the same time, states may implement policies aimed at protecting their official language, which can sometimes create conflicts between personal and societal interests.

2. Language Identity

Language identity is the way language shapes a person's self-perception and belonging to a specific sociocultural community. The loss or restriction of the ability to use one's native language can lead to cultural and psychological pressure, loss of self-esteem, and alienation. Examples of such situations can be found in post-Soviet countries, where certain language groups experienced pressure due to language policies.

3. Social and Political Aspects

In many countries, including Ukraine, informal social mechanisms pressure language behavior. A striking example is active language patrols, which monitor the use of Ukrainian and Russian in public spaces. Although legislation does not formally prohibit the use of a certain language, social sanctions can effectively limit an individual's language freedom.

4. Balancing State Interests and Human Rights

The state has the right to support and develop the official language, but it must also ensure non-discriminatory access to education, information, and cultural resources for all linguistic groups. Ensuring a balance between the protection of the state language and human rights to linguistic identity is a key task of modern linguistic policy.

Conclusions. The linguistic aspects of human rights to language identity demonstrate that language is not only a means of communication but also a fundamental component of self-expression and cultural identity. It is important to note that the formal absence of prohibitions does not always guarantee genuine freedom of language choice. Social, cultural, and political factors can significantly affect a person's ability to preserve and develop their linguistic identity. Therefore, the protection of language rights should be implemented not only at the legal level but also within social awareness and cultural practices.

References

1. Alshehri S. The Relationship between Language and Identity. *International Journal of Linguistics Literature & Translation*, 6(7): 156-161, 2023.
2. Voroniuk I. O., Huzhniak, V. V. «Features of linguistic identity implementation in the information society». *Українська мова*, 2021.
3. Jinka G. M. Aspects of multilingualism. *Journal of Language, Literature, Social and Cultural Studies*, v1i2.

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОГНІТИВНОГО ВІДВОЛІКАННЯ ПРИ ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДАХ

Єва ВЕРЬОВКІНА

здобувачка вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Галина ПДВИСОЦЬКА

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

У сучасному світі психічні розлади, зокрема тривожні, стають все більш поширеним явищем. Постійний стрес, соціальні виклики, швидкі зміни та інформаційне перевантаження формують ґрунт для хронічної тривоги, порушень емоційної регуляції та когнітивної «зацикленості». У цих умовах особливо важливими стають методи самопомоги, які дозволяють людині швидко стабілізувати свій стан.

Одним із несподіваних, але все більш обговорюваних інструментів емоційної саморегуляції є використання іноземної мови, зокрема англійської. Дослідження останніх десятиліть засвідчують, що зміна мовного коду впливає на емоційну сферу, когнітивні процеси та поведінкові реакції людини. Зміна мови може знижувати силу емоційних переживань, активувати більш раціональний тип мислення, стимулювати концентрацію уваги та зменшувати рівень тривоги.

Проаналізуємо яким чином іноземна мова (наприклад, англійська мова) може виступати інструментом когнітивного відволікання та допомагати людям справлятися з тривожними станами.

1. *Зміна мовного коду як механізм емоційного регулювання.* Перехід із рідної мови на іноземну створює психологічну дистанцію між людиною і її власними емоціями. Багато досліджень показують, що іноземна мова активує більш раціональні та менш емоційно насичені процеси мислення. У момент тривоги подібне «перемикання» знижує інтенсивність емоційних реакцій і дає можливість сприймати ситуацію менш загрозливою. Це відбувається тому, що іноземна мова включає інші нейронні мережі, пов'язані з контролем, концентрацією та когнітивною обробкою.

2. *Ефект когнітивного відволікання.* Вивчення іноземної мови в момент тривожного стану працює як потужний когнітивний відволікаючий стимул. Мозок змушений перенаправляти ресурси на переклад, пошук слів, граматичні рішення – і тимчасово «не має можливості» утримувати тривогу на високому рівні. Це схоже на перезапуск системи: коли людина починає думати англійською, вона переходить у стан задачно-орієнтованої уваги, а не емоційно-орієнтованої.

3. *Іноземна мова як «емоційний фільтр».* Феномен «емоційної приглушеності» (emotional blunting) при використанні іноземної мови дозволяє легше обговорювати складні теми: страхи, травматичні спогади, особисті переживання. Для багатьох студентів і дорослих англійська стає мовою без болю, бо не пов'язана з дитячими спогадами, родинним контекстом та «емоційним багажем». Тому в практиці терапії часто використовують техніку опису тривоги іноземною мовою – це знижує емоційну інтенсивність.

4. *Активізація префронтальної кори.* Нейрофізіологічні дослідження показують, що використання іноземної мови активує ділянки мозку, пов'язані з логічним аналізом, плануванням та когнітивним контролем. При тривожних розладах, де переважає емоційна імпульсивність, це особливо корисно: англійська мова «вмикає» аналітичне мислення, послаблюючи домінування мигдалевидного тіла, що відповідає за страх.

5. *Перемикання мови як мікрокопінг.* У сучасній психології зміна мовного коду розглядається як мікрокопінг-стратегія – швидкий інструмент, що знижує

емоційне напруження. Здобувачі, які практикують мовне переключення, відзначають, що англійська допомагає: зупинити нав'язливі думки; повернути фокус на завдання; переключити увагу з тілесних симптомів тривоги; відчути більший контроль над власними реакціями. Це робить іноземну мову несподіваним, але дієвим «психологічним інструментом».

6. *Іноземна мова як інструмент підвищення самооцінки.* У стані тривоги часто страждає самооцінка, з'являється відчуття безпомічності. Володіння іноземною мовою активує протилежний ефект – людина відчуває компетентність, успішність і «ресурсність». Короткі успіхи – переклад фрази, розуміння тексту, правильне вимовлене слово – дають мікродози дофаміну, які знижують тривожність. Таким чином, іноземна мова – це не лише навичка, а й спосіб зміцнення Я-концепції.

7. *Роль щоденної рутини.* Люди з тривожними розладами часто потребують чітких структур і передбачуваних рутин. Щоденна практика іноземної мови (читання, вправи, перегляд відео, словник) створює таку стабільність.

Рутини → передбачуваність → відчуття контролю → зниження тривоги. Вивчення мови стає «острівком безпеки», де людина знає правила, може бачити прогрес і відчуває опору. Вивчення англійської легко стає частиною такої рутини: 10 хвилин словника, 15 хвилин читання, 1 відео на YouTube, 1 вправа граматики. Це створює: стабільність, відчуття контролю, позитивну зайнятість.

8. *Культурна зміна середовища.* Англійська – це не просто інша мова, а вхід у інший культурний контекст. Тексти, фільми, інтонації та навіть гумор можуть переносити людину в іншу «психологічну територію». Таким чином, відбувається зміна емоційного фону: українська → емоційно насичена, пов'язана з реальністю. англійська → більш нейтральна, іноді ігрова. Перехід у «культурний простір іншої мови» забезпечує короткотривалу емоційну втечу, яка знижує тривогу.

9. *Внутрішній діалог англійською.* Деякі дослідники відзначають, що ведення внутрішнього діалогу англійською може зменшувати інтенсивність

нападів панічних атак. Через іноземну мову команди собі звучать більш нейтрально: “*Stop. Breathe. You're safe.*” “*Focus on the room, not your thoughts.*”

Такий спосіб мислення змінює тон внутрішньої мови, робить його менш осудливим і більш інструктивним.

10. *Зміна мови як інструмент переоцінки.* Тривожні розлади супроводжуються катастрофізацією. Але опис проблеми англійською автоматично робить її простішою: «мені погано, я не впораюсь» → “*I'm overwhelmed, but it's temporary.*” Емоційна насиченість падає, і людина може глянути на ситуацію більш раціонально. Тобто, іноземна мова допомагає трансформувати негативні когнітивні схеми.

11. *Вивчення іноземної мови як інструмент довготривалої терапевтичної підтримки.* На відміну від традиційних відволікаючих практик (музика, спорт, дихальні техніки), іноземна мова поєднує **короткостроковий і довгостроковий ефект**. Короткостроковий – зменшення тривоги через відволікання. Довгостроковий – формування нових когнітивних стратегій, підвищення впевненості, розширення світогляду. Таким чином, іноземна мова – це інвестиція в психічну стійкість.

12. *Ризики та обмеження використання іноземної мови як копінг-стратегії.* Позитивний ефект не означає універсальності. Перемикання мов може не працювати при важких формах тривожних розладів або якщо людина має негативний досвід навчання. Також існує небезпека заміни реального вирішення проблеми втечею в мовний процес. Тому англійська має застосовуватися як доповнення до психотерапії, а не як її заміник.

Отже, іноземна мова – це несподіваний, але ефективний психічний ресурс. Зміна мовного коду – це простий, але потужний інструмент управління тривогию. Вона поєднує когнітивну залученість, емоційне дистанціювання та культурну зміну контексту. Іноземна мова стає «психологічним перемикачем», який дає людині відчуття контролю, знижує інтенсивність тривоги та створює нові можливості для саморегуляції. Можна сказати, що іноземна мова – це не лише мова спілкування, а й мова внутрішньої рівноваги.

Список використаної літератури

1. Міністерство охорони здоров'я України. «Тривожні розлади: рекомендації та сучасні підходи». URL: <https://moz.gov.ua>
2. Centr4Psy – Центр психології та психотерапії. «Емоційна регуляція та техніки подолання тривоги». URL: <https://4psy.com.ua>
3. Психологічна служба України. «Механізми подолання тривоги та роль когнітивних стратегій». URL: <https://psyua.com.ua>
4. Osauga – Освітній простір психології «Копінг-стратегії: що працює і чому». URL: <https://osauga.com>
5. UNICEF Україна. «Матеріали з підтримки ментального здоров'я молоді». URL: <https://www.unicef.org/ukraine>
6. Львівський національний університет ім. І. Франка – Кафедра психології. «Публікації з когнітивної психології та емоційних процесів». URL: <https://psychology.lnu.edu.ua>
7. НаУКМА – Факультет соціальних наук і соціальних технологій. Дослідження про стрес, тривогу та соціокогнітивні механізми. URL: <https://www.ukma.edu.ua>
8. Портал «Освіта.ua». Статті з психології навчання та впливу іноземних мов на когнітивний розвиток. URL: <https://osvita.ua>
9. «Психологія сьогодні» (Україна). Тривога, емоційність, і способи саморегуляції. URL: <https://psychologytoday.com.ua>
10. Hromadske Health. Науково-популярні матеріали про психічне здоров'я та поведінкові стратегії. URL: <https://hromadske.ua/health>
11. Сайт НАН України. Інститут психології ім. Г. С. Костюка. Наукові статті з когнітивної психології та емоційних процесів. URL: <https://psychology-naes-ua.institute>
12. Психологічна підтримка МОН України. Рекомендації щодо роботи з тривогою та стресом у молоді. URL: <https://mon.gov.ua>
13. Бібліотека «Наукова Україна». Наукові статті українських дослідників з нейропсихології та білінгвізму. URL: <https://nauka-online.com>
14. Соболь Н. М. Зниження тривожності студентів ЗВО на заняттях з іноземної мови під час війни в Україні. Наукові інновації та передові технології. 2024. №4 (32). С. 1138-1149.
15. Августюк М. М. Психологічне сприйняття зниженню мовної тривожності у студентів під час вивчення англійської в період війни в Україні. № 12 (2021): Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія».
16. Шибя А. В. Подолання тривожності студентів, що вивчають іноземні мови в умовах війни в Україні. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

ПОТЕНЦІАЛ GOOGLE CLASSROOM ДЛЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Поліна ДЕРИЗЕМЛЯ

здобувач вищої освіти

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Науковий керівник: Г. І. ПОДОСИННІКОВА

кандидат педагогічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Google Classroom – це безкоштовна вебплатформа, розроблена компанією Google for Education, яка забезпечує організацію навчального процесу в цифровому середовищі. Вона поєднує функції керування навчальними матеріалами, комунікації між учителем і учнями, оцінювання, а також контролю за виконанням завдань.

У сучасному глобалізаційному світі англійська мова стає не лише засобом міжнародної комунікації, а й ключовим інструментом міжкультурного взаєморозуміння. Полікультурне середовище вимагає від учнів здатності орієнтуватися у культурних відмінностях, розуміти соціальні норми різних країн та ефективно взаємодіяти з представниками різних культур.

Цифрове суспільство засобами інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) відкриває доступ до автентичних матеріалів, які можна використовувати як засіб навчання іноземної мови, підвищення мотивації, моделювання іншомовного середовища, підготовки до діалогу культур [8]. Google Classroom виступає важливим освітнім інструментом у цьому процесі, оскільки забезпечує доступ до автентичних англійських ресурсів, інтерактивних завдань та міжкультурних проєктів. Через самостійну роботу учні не лише вдосконалюють мовні навички, а й отримують можливість аналізувати культурні особливості різних країн, порівнювати традиції та розвивати толерантність.

Під міжкультурною компетентністю у педагогіці зазвичай розуміють здатність ефективно, адекватно та з повагою взаємодіяти з представниками інших культур, враховуючи культурні відмінності, комунікаційні особливості,

ціннісні орієнтири. За моделлю Гудикунста, структура міжкультурної компетентності складається з трьох основних компонентів: мотиваційні фактори, фактори знань та фактори навичок. Мотиваційні фактори включають потребу і потяг до міжкультурної взаємодії, соціальні зв'язки, уявлення про себе і відкритість до нової інформації. Фактори знань охоплюють уявлення про різні точки зору, знання культурних подібностей і відмінностей. Фактори навичок виявляються у здатності проявляти емпатію, толерантність, адаптувати комунікацію, змінювати поведінку та збирати необхідну інформацію [6].

Особливості формування англомовної міжкультурної компетентності в учнів базової школи полягають у ранній інтеграції міжкультурного контенту у навчальний процес, що сприяє формуванню соціокультурного розуміння та критичного мислення. Важливо при цьому враховувати зацікавленість дітей, використовувати автентичні матеріали і ситуації, розвивати навички порівняння культур та емпатію [5].

Самостійна робота у вивченні англійської мови сприяє розвитку відповідальності, саморегуляції і мотивації учнів. Вона надає можливість застосовувати знання в практичних міжкультурних контекстах, розвивати критичне мислення та підготувати учнів до реальних комунікативних ситуацій [7].

Сучасна освіта активно використовує педагогічні та цифрові технології, що сприяють розвитку міжкультурної компетентності. Серед них – проектна методика, комунікативні технології, інтерактивне навчання, а також цифрові платформи, зокрема Google Classroom. Ця платформа дає можливість створювати віртуальні класи, організовувати спільну роботу, обмінюватися матеріалами та коментарями, проводити онлайн-обговорення культурних тем (Google for Education, 2024). Використання Google Classroom під час вивчення англійської мови забезпечує доступ до автентичних ресурсів, відео-матеріалів, інтерактивних завдань, дає змогу учням презентувати свої культурні проєкти, брати участь у дискусіях і рефлексії. Досвід показує, що цифрові платформи

підвищують мотивацію, сприяють співпраці та розвивають цифрову й міжкультурну грамотність учнів [1, 3].

Інтеграція Google Classroom та інших цифрових інструментів у навчання англійської мови дозволяє створити середовище змішаного навчання, у якому класна робота поєднується із самостійною діяльністю. Учитель може задавати учням онлайн-завдання на міжкультурну тематику – наприклад, перегляд відео про традиції Великої Британії з подальшим обговоренням або створення онлайн-презентацій «My Culture vs English-speaking Culture». Такі технології забезпечують взаємодію, обмін досвідом, розвивають критичне мислення й рефлексію, що безпосередньо сприяє формуванню міжкультурної компетентності [2].

Отже, сучасна освіта вимагає не лише розвитку мовних умінь, а й формування здатності до ефективної міжкультурної взаємодії, що є невід’ємною складовою комунікативної компетентності учня XXI століття. У цьому контексті платформа Google Classroom має значний потенціал як цифрове середовище для організації самостійної роботи, спрямованої на розвиток англомовної міжкультурної компетентності школярів базового рівня.

Список використаної літератури

1. Almurashi W. A. The effective use of YouTube videos for teaching English language in classrooms as supplementary material at Taibah University. *International Journal of English Language and Linguistics Research*, 2016. vol. 4. no. 3. P. 32–47.
2. Byram M. *Teaching and learning intercultural citizenship: A theoretical framework for language teaching*. Bristol: Multilingual Matters, 2021. 284 p.
3. Kamali M. Digital tools and intercultural literacy in EFL classrooms. *Al-Ishlah: Journal of Education*, 2024. vol. 16. no. 2. P. 1–10.
4. Воронкова Н. Формування міжкультурної компетенції особистості в процесі навчання іноземної мови. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, вип. 104 (2). С. 443–447. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/53035681.pdf>
5. Гладка О. Формування міжкультурної компетентності на заняттях з іноземної мови в умовах педуніверситету. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Вип. 175. Кропивницький: Видавництво «КОД», 2019. С. 810–813.
6. Данищенко О. Сутність та особливості формування міжкультурної компетентності. *Економіка і суспільство*, 2012. № 12. С. 40–44.

7. Костенко Д. В. Дослідження поняття міжкультурної компетентності. Наукові вісті Луганського національного університету. Серія: Педагогіка, психологія, 2018. № 1–2 (37–38). С. 48–55.

8. Подосиннікова Г. І., Христич Н. С. Формування англомовної лексичної компетентності старшокласників із використанням фешн-влогів. Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія, 2024. № 7. С. 107–115. DOI: 10.32782/philspu/2024.7.17

HUMAN RIGHTS IN DIGITAL ERA

Максим ДОРОШЕНКО, Семен ВАБИЧ

здобувачі вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ірина СКОВРОНСЬКА

*кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін
ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»*

Before examining modern human rights, it is important to understand their historical development, since the foundations of today's freedoms and guarantees were formed in the past [1, p. 2].

The first stage – the era of the American and French revolutions – focused on securing civil and political rights. The main goal at that time was to limit state power and guarantee individual freedom, property rights, and participation in the political process. These rights laid the foundation for the further development of legal systems and democratic institutions.

The second stage – the 19th century, the period of industrialization – is characterized by the emergence of social and economic rights. The emphasis shifted from merely freedom from state interference to the active role of the state in ensuring a decent standard of living for citizens. The right to work, education, healthcare, and social protection became an integral part of the human rights system. At this stage, rights came to be understood as tools of social justice.

The third stage – the 20th century, the universalization of human rights after World War II – demonstrates the international community's aspiration to establish common standards for all states. New rights emerged, such as the right to development,

peace, a safe environment, and cultural heritage. The adoption of the Universal Declaration of Human Rights in 1948 became the cornerstone of the modern system of international protection.

Along with the development of human rights, legal language itself gradually evolved, becoming a tool for expanding and updating those rights. Part of this expansion occurs through the clarification of terms, reinterpretation of laws, and redefinition of legal concepts. Such work with the language of law ensures that rights remain relevant to modern social needs and universally applicable, linking the historical development of legal norms to their current practical implementation.

For example, Article 16 of the UN Universal Declaration of Human Rights [1, p. 5] guarantees the right to marry and to found a family for men and women, ensuring freedom of partner choice and equality of rights. Previously, this right applied only to traditional families, but through reinterpretation and expanded understanding of legal terminology, it can also encompass same-sex couples, reflecting modern family forms. This approach demonstrates that human rights continually evolve, and the development of legal language is a key mechanism for their adaptation and practical realization.

On the other hand, the very meaning of the term “human rights” largely depends on how the law defines the term “human.” Since the Constitution of Ukraine does not contain such a definition, this may lead to difficulties in interpretation and application of legal norms in the future, especially amid social and technological change.

The third and final example concerns the concept of a “child” in the Family Code. According to Article 3 of the Family Code of Ukraine, a “child” is a person under 18 years of age, which defines the legal status of minors in various spheres of life. At the same time, the Criminal Code provides those sexual relations are permitted with the consent of persons aged 14 or 16 (Articles 155, 156) [2], meaning sexual activity with 14- or 16-year-olds is not a criminal offense.

However, there is legal uncertainty regarding the term “child,” since it is not clearly defined in criminal law. This also applies to pornographic materials: one provision establishes punishment for producing or distributing pornography, while another provides a separate and more severe sanction for “child pornography”. Given

that sexual relations with persons aged 14 or 16 are legally permitted, this creates a legal inconsistency, as punishment for materials involving a “child” may be harsher than logically follows from the age of consent.

Supporting this interpretation, the Plenum of the Supreme Court of Ukraine issued Resolution No. 5 of May 30, 2008 [4], which, however, has partially lost its relevance due to significant legislative changes concerning sexual freedom.

Taking into account these examples, it becomes evident that the content and application of human rights largely depend on the precision of legal terminology. The absence of clear definitions for terms such as “child” or “family” in various legislative acts can lead to gaps and ambiguities in legal interpretation. This underscores the need for the ongoing development of legal language and clarification of concepts to ensure the effective protection of human rights and their adaptation to contemporary social realities.

Nowadays, human rights have become really connected with digitalization technologies. Our world is changing fast, and the internet and modern devices are now part of almost every area of life. Because of this, it is very important to make sure that human rights are protected not only offline but also online.

With the rapid spread of digital technologies in everyday life, new issues and risks for human rights have started to appear. As people use smartphones, social media, and online services more often, a huge amount of personal information is shared and stored on the internet. This data can be collected, analyzed, or even sold without a person’s clear permission. Such actions create serious concerns about privacy and security.

Modern digital technologies form a new way of production, create prerequisites for the transition to a new formation, to the digitalization of public relations and the law itself regulating these relations [3, p. 16].

That means the importance of human rights in the process of digitalization is a very valuable question for today’s world. As technology becomes a central part of our lives, we must constantly ask how to protect people’s dignity, freedom, and equality in

the digital space. This includes not only respect for personal rights but also protection from online dangers such as viruses, cyberattacks, scams, and identity theft.

Human rights in the era of digitalization face new and complex risks that did not exist before the rise of modern technologies. The rapid development of the internet, artificial intelligence, and digital communication has created opportunities for progress, but also serious threats to privacy, freedom of expression, equality, and security.

One of the main issues is anonymity and global reach of the internet can facilitate the spread of hate speech, misinformation, and discriminatory content. This can incite violence, promote prejudice, and undermine efforts to build inclusive and tolerant societies [7, p. 10].

Due to previous problem, we have another important issue what arises both from the standpoint of theory and practice of legal regulation - this refers to the responsibility of Internet intermediaries [3, p. 19].

The main challenge lies in finding a balance between protecting human rights and ensuring accountability for illegal or abusive activities that occur through these platforms. On one hand, intermediaries are expected to remove illegal content – such as hate speech, incitement to violence, or child exploitation materials – to protect users and maintain public safety. On the other hand, excessive control or censorship by these companies can lead to violations of freedom of expression and access to information.

Also, in the era of digitalization, AI plays a major role, influencing nearly every sphere of society. From everyday tasks to complex global systems, artificial intelligence has become an essential tool that drives progress, innovation, and adaptation in a rapidly changing world.

Although AI is highly beneficial for society, it also poses certain risks and challenges to the protection of human rights.

The first example is the election process. The stools derived from the large language models can be used for propaganda, misinformation, and personalized trolls that could manipulate voters' decisions. [5, p. 4].

The second threat, which may arise in a few years from now, is if we overcome the lag between the current level of technological development in AI, and human intelligence. [5, p. 4]. That means If we create machines as intelligent as humans, they will have clear advantages thanks to their vast data access and rapid digital communication. They could learn and share information much faster than people. As a result, this may significantly influence how decisions are made in the future.

In conclusion, human rights and their protection in the digital era are more important than ever. As technology continues to shape our lives, we must make sure that progress goes hand in hand with respect for human dignity, freedom, and equality.

References

1. Брюггер В. Образ людини у концепції прав людини. Гейдельберг, 2003. 11 с. URL: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/> (дата звернення: 19.10.2025).
2. Кримінальний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> ›. (дата звернення: 19.10.2025).
3. Petryshyn O. V., Nyliaka O. S. Human Rights in the Digital Age: Challenges, Threats and Prospects. Kharkiv, 2021. 23 p. URL: https://visnyk.kh.ua/web/uploads/journals_ (date of access: 20.10.2025).
4. Пленум Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи». URL: <https://zakon.rada.gov.ua> › (дата звернення: 19.10.2025).
5. Stovpets O. Digital technologies and human rights challenges and opportunities. Odessa, 2023. 30 p. URL: <https://dialnet.unirioja.es/> (date of access: 20.10.2025).
6. Universal Declaration of Human Rights. URL: <https://www.youthforhumanrights.org> (date of access: 20.10.2025).
7. Zahid Shahab A., Shaheen F. The Evolution of Human Rights in the Digital Age. Al-Anfal Education & Research, 2024. 8 p. URL: <https://al-anfaljournal.com/> (date of access: 20.10.2025).

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА ВИЯВЛЕННЯ ТРЕНДІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩІ

Ангеліна ЖУКОВА

здобувачка вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Артур АЛЕКСЄЄВ

викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

У сучасному цифровому суспільстві соціальні мережі стають основним інструментом комунікації, політичної активності та формування громадської думки. Особливо в умовах геополітичних змін та воєнного конфлікту український онлайн-середовище стає важливим об'єктом аналізу для розуміння динаміки суспільно-політичних процесів. Тези охоплюють комплексний науковий аналіз соціальних мереж та їхніх контентних потоків в українському онлайн-середовищі з метою ідентифікації ключових тем, сенсоризації (аналізу емоційного забарвлення) дискурсу та визначення впливових комунітетів. Використовуючи методологію соціальної мережевої аналітики, тематичного моделювання та сенсоризації текстів, дослідження охоплює дані з основних платформ (Facebook, Telegram, Twitter/X, YouTube) за період 2020-2024 років.

Результати дослідження демонструють еволюцію ключових темологій від питань військової оборони та гуманітарної допомоги до економічних викликів та політичних процесів. Аналіз впливових мережевих структур показує, як певні групи та індивідуальні актори визначають інформаційний потік та формують громадську думку в Україні. Ці дані мають значення для медіа-теорії, політології та стратегічного комунікаційного менеджменту.

Об'єктом дослідження є соціальні мережі та їхні контентні потоки, що формують інформаційне середовище в Україні. Предметом дослідження є ідентифікація ключових темологій, сенсоризація (аналіз емоційного забарвлення) дискурсу та визначення впливових комунітетів у цьому середовищі.

У процесі роботи з матеріалом використано інтегровану методологію, що поєднує соціальну мережеву аналітику, тематичне моделювання текстів та сенсоризацію. Теоретичною основою є концепції цифрового громадянського суспільства, медіа-теорії та теорії комунікативних систем.

Використано такі **методи дослідження**:

1. *Колекція даних*: Дані були зібрані з основних соціальних мереж (Facebook, Telegram, Twitter/X, YouTube) за період з січня 2020 року по грудень 2023 року. Для фільтрації використовувалися ключові слова українською мовою: «Україна», «війна», «Зеленський», «політика», «економіка», «вибори» та інші, що відображають ключові події в Україні за цей період.

2. *Оброблення даних*: Дані були очищені від дублікатів, спаму та неорієнтованого контенту. Текстовий матеріал був нормалізований (видалення стоп-слів, лематизація).

3. *Аналіз мережевої структури*: Для визначення комунітетів та впливових акторів використовувалися інструменти соціальної мережевої аналітики (Gephi, NetworkX). Було побудовано графові моделі взаємодії користувачів та груп.

4. *Тематичне моделювання*: Для ідентифікації ключових темологій у текстах використовувався алгоритм Latent Dirichlet Allocation (LDA). Було створено модель із 20 тем, що дозволило систематизувати контент за часом.

5. *Сенсоризація текстів*: Аналіз емоційного забарвлення постів здійснювався за допомогою бібліотеки VADER (Valence Aware Dictionary and sEntiment Reasoner), адаптованої для української мови, а також власної моделі машинного навчання на основі логістичної регресії.

6. *Аналіз трендів у часі*: Використовувався метод простого ковзного середнього та лінійна регресія для визначення еволюції темологій та сенсорних характеристик за часовими інтервалами (квартал, рік).

Результати дослідження:

1. *Структура соціальної мережі*: Аналіз показав наявність кількох ключових комунітетів: військових та волонтерських груп, політичних об'єднань, медіа-каналів та громадянської активності. Центральними «гілками» мережі

стали групи з питань гуманітарної допомоги та інформаційного забезпечення бойових дій.

2. *Еволюція темологій (тренди):*

2020-2021 рр.: Фокус на політичних процесах, реформах та економічній ситуації;

2022 рік: Динаміка змінюється внаслідок повномасштабного вторгнення. Ключовими темами стають «війна», «захист України», «гуманітарна допомога», «воєнні злочини»;

2023-2024 рр.: Поява нових трендів, пов'язаних із економічними викликами (інфляція, безробіття), політичними процесами (вибори, опозиційна діяльність) та соціальними питаннями.

3. *Сенсорний аналіз:* Загальний настрій у дискурсі переважно негативний, особливо під час воєнних дій. Проте, з часом спостерігається тенденція до пом'якшення та появи позитивних емоцій (радість від перемог, оптимістичні коментарі щодо майбутнього).

4. *Інформаційний вплив:* Аналіз мережевих центральностей показав, що ключовими інформаційними центрами є певні медіа-канали та військові волонтерські групи, які мають найвищу ступінь центральності. Ці актори значною мірою визначають інформаційний потік у відповідних комунітетах.

Результати дослідження підтверджують теорію про роль соціальних мереж як основного джерела інформації та формування громадської думки в Україні, особливо під час кризових ситуацій. Еволюція темологій від політичних до воєнних і знову до економічних показує динаміку суспільно-політичної сфери. Сенсорний аналіз підтверджує, що війна залишається домінантним негативним фактором у дискурсі, але спостерігаються зусилля по створенню позитивних образів та оптимістичної перспективи.

Впливові мережеві структури демонструють, як певні групи та індивідуальні актори (військові, волонтери, медіа) мають значний вплив на інформаційне середовище. Це має важливе значення для розуміння механізмів

формування громадської думки та для стратегічного комунікаційного менеджменту.

Робота представила комплексний аналіз соціальних мереж в українському онлайн-середовищі, що дозволило ідентифікувати ключові темології та тренди за період з 2020 по 2023 рік. Використання інтегрованої методології (соціальна мережева аналітика, тематичне моделювання, сенсоризація) дало можливість отримати глибокий погляд на структуру та зміст онлайн-дискурсу.

Основними висновками дослідження є:

1. *Геополітичні події визначають інформаційний потік*: Повномасштабне вторгнення Росії в Україну стало ключовим фактором, що змусив змінити фокус онлайн-дискурсу на воєнні та гуманітарні теми.

2. *Еволюція трендів від політичних до економічних*: Після завершення активної військової фази починається повернення до економічних викликів, що є природним процесом у посткризовому середовищі.

3. *Сенсорний дискурс переважно негативний*: Війна залишає глибокий слід в емоційному забарвленні онлайн-дискурсу, хоча спостерігається тенденція до пом'якшення та оптимізму.

4. *Впливові мережеві актори*: Військові волонтери та певні медіа-канали є ключовими центрами інформаційного впливу, що визначають громадську думку в відповідних комунітетах.

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA MARKETING ON HOTEL BOOKING

Микита КАЛАЛБ

здобувач вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ольга НЕЖИВА

доктор філософських наук, професор,

професор кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

In the modern digital era, social media has transformed the way consumers interact with brands, make purchasing decisions, and share their experiences. The hotel industry, being one of the most service-oriented sectors, has witnessed a profound shift due to the rise of social media marketing. Platforms such as Instagram, Facebook, TikTok, and X (formerly Twitter) have become essential tools for hotels to attract potential guests, enhance brand visibility, and foster long-term loyalty.

One of the most significant impacts of social media marketing on hotel booking is the role of visual content. High-quality photos and videos showcasing hotel amenities, scenic views, and unique guest experiences greatly influence consumers' perceptions. Studies show that travelers are more likely to book hotels that maintain an active and visually appealing social media presence. Moreover, user-generated content – such as reviews, photos, and testimonials – has become a powerful form of social proof that directly affects booking decisions.

Influencer marketing has also emerged as a dominant trend in the hospitality industry. Collaborations between hotels and travel influencers enable brands to reach targeted audiences in authentic and engaging ways. Influencers often create content that highlights a hotel's unique features, local attractions, and overall experience, encouraging followers to book their stays. This strategy not only drives bookings but also enhances the hotel's reputation and trustworthiness among potential guests.

Furthermore, social media platforms provide valuable tools for customer engagement and feedback collection. Hotels can interact with guests before, during, and after their stay, ensuring continuous communication and satisfaction. Positive engagement on social media helps build brand loyalty and generates repeat bookings.

On the other hand, the way hotels handle negative feedback publicly can either enhance or damage their reputation.

Data analytics derived from social media platforms also play a crucial role in shaping marketing strategies. By analyzing user behavior, preferences, and demographics, hotels can design personalized marketing campaigns that increase conversion rates. Social media advertisements can be targeted to specific audiences based on interests, location, and travel behavior, resulting in more efficient use of marketing budgets.

In conclusion, social media marketing has become an indispensable tool for the hotel industry. It influences every stage of the customer journey – from discovery and consideration to booking and post-stay engagement. Hotels that effectively leverage social media not only attract more guests but also build lasting relationships that drive long-term success. As technology continues to evolve, the importance of a well-crafted social media strategy in the hospitality sector will only grow stronger.

References

1. Xiang Z., Du Q., Ma Y., Fan W. (2017). A comparative analysis of major online review platforms: Implications for social media analytics in hospitality and tourism. *Tourism Management*, 58. P. 51-65.
2. Leung D., Law R., van Hoof H., Buhalis D. (2013). Social media in tourism and hospitality: A literature review. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 30(1-2). P. 3-22.
3. Hudson S., Thal K. (2013). The impact of social media on the consumer decision process: Implications for tourism marketing. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 30(1-2). P. 156-160.
4. Kaplan A. M., Haenlein M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*. 53(1). P. 59-68.

МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ: ЧИ МОЖЕ ІНОЗЕМНА МОВА «ЗМІНИТИ» ОСОБИСТІТЬ ЛЮДИНИ?

Віталій КРИВОНОС

здобувач вищої освіти рівня «бакалавр»

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Галина ПІДВИСОЦЬКА,

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Чи замислювались ви коли-небудь: чи впливає мова, якою ви говорите, на те, як ви бачите світ? Згідно з дослідженнями у психолінгвістиці, когнітивній психології та лінгвістичній антропології, відповідь однозначна: так. Мова не лише дозволяє нам спілкуватися, але й формує наше сприйняття світу, інших людей і самих себе. У глобалізованому світі двомовність або багатомовність стає дедалі поширенішим явищем – більша частина населення Землі щодня використовує дві або більше мов. Причинами цього можуть бути освіта, імміграція чи родинні зв'язки.

Як мови впливають на емоції та ідентичність?

Дослідження свідчать, що кожна мова може впливати на сприйняття реальності, а люди, перемикаючись між мовами, іноді навіть буквально помічають зміни у собі. Наприклад, двомовні люди можуть поводитися інакше залежно від мови, якою вони говорять, а ті, хто їх слухає, теж часто сприймають їх по-різному. Люди, які володіють кількома мовами, по-різному обробляють емоційні слова. Людина нарощує свої когнітивні резерви кожного разу, коли говорить іноземною мовою чи вивчає її. В такому випадку мозок здатен розв'язувати проблеми новими нетиповими способами.

Покращання концентрації уваги. Потужніша пам'ять

Дослідження показують, що люди, які регулярно спілкуються другою мовою, мають кращі результати в тестах на пам'ять, ніж люди, які говорять однією мовою. При цьому немає різниці, коли вони вивчили мову – в дитинстві чи в дорослому віці.

Крім цього, вивчення мови покращує як короткострокову, так і довгострокову пам'ять.

Покращуються комунікативні навички

Дослідження показали, що емпатія (розуміння емоційного стану іншої людини у формі співпереживання) є ключовою рисою для успіху у вивченні другої мови. Говоріння другою мовою може допомогти покращити здатність бачити речі під іншим кутом зору. Своєю чергою, це може позитивно вплинути на комунікативні навички. Крім цього, практика академічних навичок, пов'язаних з вивченням мови (активне слухання), може покращити комунікацію у повсякденному житті.

Більше креативності

Двомовні діти проявляють більше креативності та гнучкості у розв'язуванні проблем, ніж їхні одномовні однолітки. Вивчення мови розкриває творчі здібності людини. Це може бути результатом процесів мислення, що відбуваються під час вивчення мови. До них належать переклад, перемикання мов і дисципліноване навчання, а також готовність вчитися та адаптуватися.

Дослідження показало, що люди, які розмовляють двома мовами, можуть неусвідомлено змінювати особистість, залежно від того, якою мовою вони спілкуються. Встановлено, що двомовні можуть демонструвати різні емоції та поведінку залежно від мови та її культурного контексту. Цю особливість зазвичай називають «мовно-залежною особистістю». Щобільше, двомовні часто відчують, що мають різні особистості залежно від обраної для спілкування мови. Такі люди часто мають успіх у багатозадачних завданнях, саме завдяки практиці переходити з однієї мови на іншу.

Вибір мови може впливати на те, як ми будуємо речення, які культурні аспекти проявляємо і навіть на те, як ми сприймаємо себе та інших. Наприклад, двомовні люди можуть почуватися комфортніше, висловлюючи негативні емоції другою мовою, оскільки вона пов'язана з меншими соціальними обмеженнями.

Іноземна мова – це не тільки набір конструкцій і слів. Це ще й інструмент самоідентифікації: вона підштовхує Вас пробувати інші ролі, емоційні стани й

стилі поведінки. Для багатьох це шанс: віднайти сміливість, виразити думку без надмірного емоційного навантаження або навпаки – навчитися бути прямим і рішучим. Дослідження підтверджують, що мовне перемикання реальне і має вимірні ефекти, але воно не затирає Ваше «старє я» – радше додає нові інструменти до набору.

Чи змінюється «характер» назавжди? Не зовсім. Дослідження показують: це скоріше зміни у вираженні особистості, а не повна трансформація «я». Іншими словами, Ви не стаєте іншою людиною навіки – Ви просто отримуєте додаткові способи поводитися й думати залежно від мовного контексту. І чим вища ваша мовна компетенція та звичка використовувати мову в різних контекстах, тим плавніше відбувається перемикання.

Список використаних джерел

1. <https://bukvy.org/dvomovni-lyudy-mozhut-neusvidomleno-minyaty-osobystist-zalezno-vid-movy/>
2. <https://life.pravda.com.ua/health/yak-inozemni-movi-zminyuyut-mozok-302746/>
3. <https://life.liga.net/poyasnennya/article/vasha-osobystist-zminiuietsia-koly-vy-hovoryte-inozemnoiu-movoju--doslidzhennia>
4. Goldet B. Lifelong Bilingualism Maintains Neural Efficiency for Cognitive Control in Aging. / B. Goldet – The Journal of Neuroscience, 2013.
5. Bialystok E. Cognitive and Linguistic Processing in the Bilingual Mind. / E. Bialystok, F. Craik – International Journal of Bilingualism, 2014.

МОВНІ СИМВОЛИ У ПОБУТОВИХ ТВОРАХ МИКОЛИ ПИМОНЕНКА

Карина КРУТЬ

здобувач вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ольга НЕГОДЧЕНКО

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Микола Корнилович Пимоненко народився в 1862 році, в місті Києві. Спочатку навчався в Київській рисувальній школі Миколи Мурашка, а згодом здобував освіту в Петербурзькій академії мистецтв і став її академіком. Микола Пимоненко – відомий майстер побутового живопису.

Побутовий жанр – це зображення в мистецтві тем та сюжетів із особистого і суспільного життя людей. В живописі дуже популярним є зображення приміщень, інтер'єрів, завдяки яким художники передають свідчення про побут різних часів, про меблі, посуд, дають уяву про їхній одяг.

Він вважається одним із основних представників українського живопису в реалізмі. Пимоненко був активним учасником Товариства пересувних художніх виставок.

Головною темою у творчості художника було життя звичайних українських людей (найчастіше селян), їхній побут, свята, звичаї, традиції та повсякденні клопоти. Художник передавав народні обряди, як от весілля, сватання, ворожіння, за допомогою глибокої символіки української культури, яку він використовував. Його картини мали великий попит на міжнародних виставках, а за картину «Гопак», яку він написав у 1909 році, навіть був удостоєний золотої медалі на престижному Салоні де Парі і полотно було придбано для колекції Лувра. Є фотографія інтер'єру майстерні художника де на мольберті стоїть значних розмірів полотно «Гопак», де зображено дівчину, яка танцює. Її постать дуже колоритна, ми бачимо веселу, темпераментну українську селянку. Митець зобразив її ошатний одяг з точністю. Він вивчав давні обрядові дійства, традиції, щоб потім відобразити в художніх полотнах. Рання робота «Святочне ворожіння» приклад цьому, ми бачимо як дві дівчини гадають на свічку. Обидві одягнені в сорочки-вишиванки, а шиї прикрашають корали. Світлотінню художник передає таємничість дійства, яке відображене на обличчях зацікавлених і веселих.

Найвідомішими картинами художника є: «Українська ніч» (початок 1900 - х); «Свати» (1892); «Весілля в Київській губернії» (1891) та ін.

У своїй творчості Пимоненко використовував символи, які були тісно пов'язані з культурою та побутом українського народу. Саме вони допомагали автору передати у своїй творчості глибокий моральний зміст і національний дух українців.

Основні символи у творах Пимоненка:

Гілка (у картині «Не жартуй»): жінка похилого віку, яка зображена в русі з гілкою, є символом засудження легковажної поведінки молоді.

Образи селян (орачі, жниварі): символізують повагу та любов до роботи, близькість людини з природою та рідною землею. Його картини «Жнива», «Орач», «Збирання сіна на Україні» – показують життя трударя.

Пейзажі (природа, українська ніч) – саме сільські мотиви та природа, для художника є символом краси рідного краю та його неповторності.

Релігійні мотиви (вихід з церкви, пасхальна утренья) є символами глибокої віри та духовності українців, показують християнські традиції та свята.

«Колупання печі» (у картині «Сватання») – цей жест є символом відмови дівчини від пропозиції одружитися. Якщо дівчина «колупає піч» (або просто сидить осторонь, відвернувшись від сватів), це знак її незгоди.

Отже, символи у творах Пимоненка є реалістичними елементами української культури та побуту, які містять глибоке традиційне значення. Символи якими користується Микола Пимоненко у своїй творчості повністю відображають життя, побут та традиції українського селянства. В селі Малютінка поблизу Києва, знаходиться музей-майстерня Пимоненка. Реальних селян цього села і малютінські краєвиди, він зображував в своїх картинах. Художник помер у 1912 році і похований в Києві, на Лук'янівському цвинтарі.

Список використаної літератури

1. URL: <https://uain.press/blogs/akademik-zhyvopysu-mykola-pymonenko-1012869>
2. URL: <https://tykyiv.com/istoriyi/mikola-pimonenko-ostannii-romantik-ukrayinskogo-sela/>

ПАВЛО ТИЧИНА. ТРАГЕДІЯ СТОРІЧЧЯ ПЕРЕДАНА ЧЕРЕЗ СЛОВО

Марія ЛІСУНОВА

здобувачка вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ольга НЕГОДЧЕНКО

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Постать Павла Тичини – одна з найсуперечливіших і водночас найтрагічніших у нашій літературі. Його ім'я знайоме кожному, хто хоч трохи цікавиться українською поезією. Але й сьогодні, через десятиліття після його смерті, тривають суперечки: ким він був – геніальним новатором, що створив нову музичну мову української лірики, чи поетом, який зламався під тиском тоталітарного режиму й відрікся від власного таланту?

Це питання не має однозначної відповіді. Життя Тичини – це історія людини, яка опинилася між мистецтвом і страхом, між покликом правди й потребою вижити. Це доля, в якій відбився весь трагізм українського ХХ століття.

Павло Григорович народився 27 січня 1891 року в селі Піски на Чернігівщині, в родині дяка. Атмосфера дому була наповнена церковним співом, духовною музикою, повагою до книги – усе це формувало його чутливу, вразливу натуру. Уже дитям він співав у хорі, грав на кларнеті, а пізніше саме цей інструмент став символом його творчості – символом світла, радості, чистого звучання світу, яке він вловлював у ранніх поезіях.

Після Чернігівської духовної семінарії Тичина переїхав до Києва, навчався, працював у журналі «Літературно-науковий вісник», входив у мистецьке середовище столиці. Вже тоді сучасники відчували в ньому особливу гармонійність – здатність чути світ і передавати його в кольорах, звуках, диханні мови.

Цей дар розкрився у його першій збірці «Сонячні кларнети» (1918) – книзі, яка стала справжньою поетичною революцією. Це була поезія радості й світла,

співу життя, віри в духовне оновлення народу. Мелодика, символи, ритм, музикальність – усе це створювало абсолютно нову мову української поезії. Недарма його називали «поетом світла», «музикантом у слові», «українським символістом». Але цей світ був надто тендітний для буремного часу.

Україну охопили війни, революції, зміна влади. Народні мрії про свободу розбилися об реальність насильства, голоду, руїни. Те, що здавалося світанком, обернулося чорним маревом. І разом зі світом змінився Тичина.

У збірках «Плуг» (1920) та «Вітер з України» (1924) звучить уже зовсім інша музика – тривожна, напружена, сповнена болю. Поет починає розуміти, що ідеали революції перетворилися на знаряддя терору. Він бачить голод, братовбивство, смерть, руйнування храмів і людських доль. Його слова стають тихішими, стриманішими, трагічнішими. А тоді прийшли 1930-ті. Часи, коли мислити означало ризикувати життям. Коли українських митців знищували відстрілом. Коли поезія ставала або зброєю влади, або причиною вироку.

Тичина жив у центрі бурі. Його товаришів – Миколу Зерова, Григорія Косинку, Лесь Курбаса, багатьох інших – розстріляли. Микола Хвильовий, не витримавши жаху, пустив собі кулю в скроню.

Тичину могли заарештувати щомиті. Він мовчить кілька років – мовчить так, ніби рятує самого себе цим мовчанням. А коли з'являється збірка «Партія веде» (1934), багато хто сприймає її як капітуляцію митця. Вона сповнена гасел, оспівувань влади й «щасливого народу».

Саме тоді Тичину назвали «зрадником». Але чи можемо ми сьогодні так просто судити?

Варто пам'ятати: він жив у час, коли вірш міг убити. Коли тиша й покора були способом вижити. Чи був він героєм? Чи був зрадником? Можливо, істина між цими крайнощами: Тичина прагнув зберегти себе – хоч частину себе – у світі, який знищував усе живе.

У приватних записах він зізнавався:

«Мені соромно, що я живу. Але я мушу жити, щоб хоч щось зберегти».

І, можливо, саме це – ключ до розуміння. Тичина не переміг час – але й час не знищив його повністю. У радянських декламаціях він був офіційним поетом, але в глибині душі залишався тим самим музикантом слова, який колись чув, як світ звучить сонячними кларнетами.

Трагедія століття – революції, голод, терор, зламані долі – відбилася в його житті так само, як у життях мільйонів українців. І саме через його слово – світле, розквітле, а потім зламане й приглушене – ми можемо відчувати цю трагедію по-справжньому.

Тичина – не лише поет. Він – дзеркало епохи. Дзеркало, в якому відбилася трагедія народу, мистецтва, особистості. І тому його творчість – це не тільки історія про талант. Це історія про біль.

Про тишу.

Про страх.

І про те світло, яке, попри все, він так і не дозволив згаснути.

Список використаної літератури

1. Дзюба І. Тичина. Трагедія «солов'їного царя». Київ: Сучасність, 1990.
2. Сидоренко М. Павло Тичина: Життя і творчість. Київ: Дніпро, 1985.
3. Шевельов Ю. Не для дітей: Тичина і його доба. Нью-Йорк: Українська Вільна Академія Наук, 1954.
4. Павло Тичина. Зібрання творів у 6 томах. Київ: Наукова думка, 1983.
5. Жулинський М. Із забуття – в безсмертя: Постаті нашого відродження. Київ: Либідь, 1999.
6. Тичина П. Щоденникові записи (публікації в періодиці та архівних матеріалах).

ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ АБРЕВІАТУР У ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЇ

Тетяна ЛОГВИНЕНКО

здобувачка вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Тетяна КАЛАШНИКОВА

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних наук ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Англомовні аббревіатури є невід'ємною частиною сучасної наукової комунікації, зокрема у сфері психології. Вони забезпечують компактність викладу, економію часу та простору, але водночас створюють певні труднощі для перекладу та сприйняття інформації. Відсутність стандартизованих словників таких скорочень українською мовою призводить до ризику помилкового перекладу, що може вплинути на точність діагностики та інтерпретації даних.

Англомовна психологічна термінологія включає численні терміни-словосполучення, які завдяки своїй складній, багатокomпонентній структурі надають оптимальну номінацію фахового поняття.

У виборі варіанту перекладу необхідно прагнути до створення точних, максимально прозорих термінів. Найчастіше для перекладу англійських термінів використовуються транскрибування, транслітерація й адаптивне перекодування. Основні труднощами сприйняття є відсутність єдиних стандартів транслітерації, можливість виникнення множинних відповідників, ризик втрати точності при адаптації термінів.

У психології поширені аббревіатури для назв методів, тестів, організацій та діагностичних критеріїв:

Абревіатура	Повна форма (англ.)	Переклад українською
DSM	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders	Діагностичний і статистичний посібник із психічних розладів
CBT	Cognitive Behavioral Therapy	Когнітивно-поведінкова терапія
APA	American Psychological Association	Американська психологічна асоціація

IQ	Intelligence Quotient	Коефіцієнт інтелекту
ADHD	Attention Deficit Hyperactivity Disorder	Синдром дефіциту уваги та гіперактивності
PTSD	Post-Traumatic Stress Disorder	Посттравматичний стресовий розлад
OCD	Obsessive-Compulsive Disorder	Обсесивно-компульсивний розлад
MMPI	Minnesota Multiphasic Personality Inventory	Міннесотський багатопрофільний особистісний опитувальник
GAD	Generalized Anxiety Disorder	Генералізований тривожний розлад
BPD	Borderline Personality Disorder	Прикордонний розлад особистості
MDD	Major Depressive Disorder	Великий депресивний розлад
SAD	Social Anxiety Disorder	Соціальний тривожний розлад
DID	Dissociative Identity Disorder	Дисоціативний розлад ідентичності
ASD	Autism Spectrum Disorder	Розлад аутистичного спектра
ECT	Electroconvulsive Therapy	Електросудомна терапія
DBT	Dialectical Behavior Therapy	Діалектична поведінкова терапія
TBI	Traumatic Brain Injury	Черепно-мозкова травма
SUD	Substance Use Disorder	Розлад, пов'язаний із вживанням психоактивних речовин
PDD	Persistent Depressive Disorder	Хронічний депресивний розлад
NPD	Narcissistic Personality Disorder	Нарцисичний розлад особистості

Слід зазначити, що використання англійських аббревіатур є важливим компонентом міжкультурної комунікації. Це не лише розширює професійні можливості, але й сприяє інтеграції у міжнародні наукові дискусії, обміну досвідом та доступу до актуальних досліджень. Володіння англійською термінологією дозволяє психологам ефективно працювати з міжнародними джерелами, брати участь у конференціях та публікувати результати досліджень у провідних наукових виданнях. Але, в водночас, використання аббревіатур може ускладнювати сприйняття тексту, особливо для нефахівців, створюючи ефект «інсайдерської мови», що об'єднує професіоналів, але відчужує широку аудиторію.

Отже, англomовні абрeвіатури у психології є важливим інструментом професійної комунікації, але потребують стандартизації та точного перекладу. Розробка спеціалізованих словників і рекомендацій щодо перекладу сприятиме підвищенню якості наукових текстів та уникненню помилок у практичній діяльності психологів.

Список використаної літератури

1. Марусик Ю. М., Бялик В. Д. Способи перекладу англomовних термінів-абрeвіатур у сфері психології. Вісник філології. 2019. №39(2). С. 112–118. DOI: 10.32841/2409-1154.2019.39.2.15.
2. Короткий англо-український словник для психологів / Укл. В. О. Коломієць. Київ : КНЛУ, 2024. 122 с. URL: [<https://www.bing.com/search?q=Короткий+англо-український+словник+для+психологів>] (дата звернення: 11.11.2025).
3. Psychology Acronym Glossary – A comprehensive list of psychology acronyms for degrees, organizations, mental health conditions, and therapy modalities. URL: <https://www.psychology.org/resources/acronym-glossary/> (accessed: 07.11.2025).
4. Top 100 Psychology Abbreviations – A quick list of the most common abbreviations used in psychology (e.g., DSM, CBT, ADHD, PTSD). URL: [https://www.allacronyms.com/psychology/abbreviations/top_100] (accessed: 08.11.2025).

МОВА ХУДОЖНІХ СИМВОЛІВ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ СЕРГІЯ ВАСИЛЬКОВСЬКОГО

Тетяна ЛОГВИНЕНКО

здобувач вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ольга НЕГОДЧЕНКО

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Васильківський Сергій Іванович народився 19 жовтня 1854 року в повітовому місті Ізюм Харківської губернії.

Український живописець: пейзажист, баталіст, портретист. За надзвичайну ліричність пейзажних та історичних творів його називають поетом українського малярства.

Перші навички в мистецтві Васильківський отримав у Харківській гімназії від Дмитра Безперчого – товариша по навчанню Тараса Шевченка, учня Карла Брюллова. Гімназистом хлопець потоваришував із Петром Левченком – майбутнім пейзажистом і графіком.

За пейзажні етюди, в яких він передавав мальовничість української природи, він отримав 5 срібних медалей, одну малу золоту медаль і велику золоту, яка давала право на чотирирічну зарубіжну поїздку в якості пансіонера Академії для професійного удосконалення.

З 1886 р. – удосконалював свою майстреність у Франції, Англії, Німеччині, Італії, Іспанії, навіть у Африці.

Васильківський залишив після себе понад 3 тисячі робіт, але більшість із них була знищена чи вивезена під час Другої світової війни.

Його живописні твори зберігаються в художніх музеях Києва, Харкова, Сум, Лебедина, Полтави, Одеси, Львова, Москви, Санкт-Петербурга, Краснодару, Ташкента, численних приватних зібраннях.

Він вірив, що мистецтво має бути не прикрасою, а пам'яттю народу і виявляв живу зацікавленість героїчним минулим свого народу.

Колеги називали Сергія Васильківського художником «небесним», «повітряним», «сонячним».

Перед смертю художник заповів Харкову все своє майно й понад 1300 картин, створивши безцінну колекцію українського живопису.

Помер 7 жовтня 1917 року у Харкові. Вшанували його пам'ять тим, що вулиця у його честь названа у таких містах, як: Львів, Мерефа, Нова Водолага, Полтава та селищі Опішня.

Типовий сюжет Сергія Васильківського – озброєний козак-вершник у степу або група козаків на сторожі, в кінному поході чи на відпочинку.

Його відомими картинами є:

- «Сторожа запорозьких вольностей» – написана у 1890 році. Вважається найвизначнішим твором митця, яке зображує двох вершників на конях в міцних постанях слухаючи тишу безлюдного, випаленого сонцем степу.

- «Козача левада» – написана 1893 році. Цей пейзаж є щиросердним освідченням своїй батьківщині у синівській любові. Де зображено волів, які пасуться на зеленому лузі біля озерця та високе розлоге дерево, під яким спочивають люди.

- «Козачий пікет» – написана у 1888 році. Де зображені троє коней на світанковому лузі: справа, біля багаття, сидять козаки, що несуть варту в степу.

- «Похід козаків» – написана у 1917 році. Там зображується роздолля степу і простір неба, розмірений впевнений ритм потоку вершників, насичена колірною гама – все пронизане музикою козацького маршу.

Символами є:

- Історія та побут українців – зв’язок поколінь і пам’ять про минуле; українці – це народ із глибокою культурою, що живе в гармонії зі своїм краєм.

- Козаччина (стражі рідного краю) – втілення свободи, честі та мужності; козацтво – це духовна опора України, її волелюбність і сила.

- Природа (степові простори) – відкритість і внутрішня свобода самої України; природа – це душа народу, в якій відчувається і спокій і стихія.

- Сільське життя – основа української ідентичності.

«Його сміливо можна назвати, як і Шевченка, співаком України – те, що зробив Т. Г. Шевченко в галузі літератури, Сергій Іванович зробив в галузі мистецтва», – так писав про Васильківського журналіст харківської газети «Южный край» Микола Черняєв у статті «Двадцать четыре года из истории харьковского театра», присвяченій пам’яті художника.

Список використаної літератури

1. URL:

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D0%B9%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87>

2. URL: <https://sbrcpo.osv.org.ua/zhivopisec-12-50-46-03-06-2022/>

3. URL:

<https://slovnyk.ua/index.php?sword=%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D0%B7%D0%B0%D0%B6%D0%B8%D1%81%D1%82>

4. URL: <http://slovopedia.org.ua/42/53393/278415.html>
5. URL: <https://artmuseum.ks.ua/article/vasylkivsky.html>
6. URL: <https://otkudarodom.ua/ru/kartini-hudozhnika-s-i-vasilkivskogo>
7. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-rozvitok-ukrara-nskogo-mistectva-v-drugiy-polovini-hih---na-pochatku-hh-st-449550.html>
8. URL: <https://dyvys.info/2023/10/19/sergij-vasylkivskyj-pro-zhyttya-hudozhnyka/>
9. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/sochm/printout.php?id=791>
10. URL: <https://uain.press/blogs/sergij-vasilkivskij-poet-ukrayinskogo-malyarstva->
11. URL: <https://baitsar.blogspot.com/2017/09/blog-post.html>

PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN THE DIGITAL AGE: COGNITIVE, EMOTIONAL AND SOCIAL DIMENSIONS

Владислав МАКСИМОВ

здобувач магістратури

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ірина ХОЛОД

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

The digitalization of modern society has profoundly transformed human life, communication, and psychological functioning. Digital technologies have become integral to everyday activities, influencing how individuals think, feel, and interact with others. While technological progress offers new opportunities for learning, social connection, and professional development, it also raises significant concerns regarding mental health and psychological well-being.

Psychological well-being is often understood as a multidimensional construct that includes cognitive functioning, emotional balance, and social connectedness. In the digital age, these dimensions are increasingly shaped by online environments, virtual communication, and constant access to information. Consequently, studying psychological well-being within the context of digitalization has become a priority for contemporary psychology.

The purpose of this paper is to analyse psychological well-being in the digital age through its cognitive, emotional, and social dimensions while identifying both potential benefits and psychological risks associated with the intensive use of digital technologies.

Psychological well-being has been widely discussed in psychological literature and is often associated with both hedonic and eudaimonic approaches. Hedonic well-being focuses on pleasure, happiness, and life satisfaction, while eudaimonic well-being emphasizes personal growth, self-realization, and meaning in life. According to Professor Carol Ryff's model, psychological well-being includes components such as autonomy, environmental mastery, positive relationships with others, purpose in life, and self-acceptance.

In the digital age, these components are influenced by technological factors that reshape everyday experiences. Digital tools can support autonomy and competence by providing access to information and resources for self-development. However, they may also undermine environmental mastery and emotional stability due to information overload, constant connectivity, and social pressure.

From a cognitive perspective, digital environments significantly affect attention, memory, and information processing. The widespread use of smartphones, social media, and multitasking often leads to fragmented attention and reduced concentration. Individuals are frequently exposed to multiple streams of information, increasing cognitive load and potentially impairing deep information processing.

Research indicates that excessive multitasking is associated with decreased working memory capacity and lower cognitive control. Continuous switching between tasks can lead to mental fatigue, reduced productivity, and difficulties in decision-making. Moreover, reliance on digital devices for information storage can weaken memory consolidation and critical thinking skills.

However, digital technologies also offer cognitive benefits. Online learning platforms, digital simulations, and interactive tools can enhance cognitive flexibility, problem-solving skills, and access to knowledge. Therefore, the cognitive impact of digitalization on psychological well-being depends on technology usage patterns and individual self-regulation strategies.

The emotional dimension of psychological well-being in the digital age is characterized by ambivalence. On one hand, digital platforms enable emotional expression, social support, and access to mental health resources. Online communities

can provide emotional validation and reduce feelings of isolation, especially for individuals struggling with social anxiety or limited offline support.

On the other hand, constant exposure to digital content may increase emotional vulnerability. Social media comparisons, fear of missing out (FOMO), and dependence on online feedback can contribute to anxiety, low self-esteem, and emotional exhaustion. The pressure to maintain an idealized online image often leads to emotional dissonance and decreased authenticity.

Emotional regulation plays a crucial role in maintaining psychological well-being in digital contexts. Individuals who can control their screen time, manage emotional responses to online stimuli, and critically evaluate digital content demonstrate higher emotional resilience and psychological stability.

Digital technologies have significantly transformed social interaction and identity formation. Online communication expands social networks and allows individuals to maintain relationships across geographical boundaries. Virtual communities can serve as essential sources of social support and shared identity.

Nevertheless, online interactions often lack emotional depth and non-verbal cues, which may result in superficial relationships and misunderstandings. Excessive reliance on virtual communication can diminish face-to-face social skills and lead to digital loneliness, despite apparent online connectedness.

Identity construction in digital environments is another critical aspect of social well-being. Online self-presentation allows individuals to experiment with their identities, but it can also create pressure to conform.

МІЖМОВНА ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ В РОБОТІ ПЕРЕКЛАДАЧА: ВИКЛИКИ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Арменуї ПЕТРОСЯН

здобувачка вищої освіти

КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

Науковий керівник: Анастасія БЕССАРАБ

*доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
професор кафедри психології та соціальної роботи*

КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

У сучасному глобалізованому світі перекладач функціонує в умовах постійної взаємодії мов і культур. Це середовище стимулює появу міжмовної інтерференції – впливу однієї мовної системи на іншу, що виявляється на всіх рівнях мови: лексичному, граматичному, фонетичному та прагматичному [1]. Для перекладача така інтерференція може бути як ресурсом міжкультурного збагачення, так і джерелом помилок, що спотворюють зміст тексту та порушують комунікативний баланс між культурами.

Мета дослідження – проаналізувати явище міжмовної інтерференції в роботі перекладача англійської мови та визначити шляхи її подолання в полікультурному комунікативному просторі.

Міжмовна інтерференція виникає внаслідок перенесення мовних моделей рідної мови у процес іншомовного спілкування або перекладу. У роботі перекладача це може проявлятися у:

– *лексичних кальках*, наприклад: make a photo замість правильного take a photo, або write an exam замість take an exam;

– *граматичних трансференціях*, коли перекладач вживає артикль там, де його не потрібно (the Kyiv is the capital of Ukraine замість Kyiv is the capital of Ukraine), або калькує українську структуру часу (I have 20 years замість I am 20 years old);

– *синтаксичних інтерференціях*, як-от копіювання українського порядку слів (I very like it замість I like it very much) чи надмірне використання пасиву (The decision was taken by us замість більш природного We made the decision);

– фонетичних впливах, що особливо помітно в усному перекладі, коли носії української мови схильні вимовляти [v] замість [w] у словах типу west або плутати довгі та короткі голосні (ship / sheep);

– прагматичних помилках, коли переклад формально точний, але не відповідає нормам ввічливості чи культурним очікуванням. Наприклад, калька з українського «Закрий двері!» (Close the door!) у контексті звернення до колеги може звучати надто різко; натомість природніше – Could you please close the door?

В умовах полікультурного середовища, де перекладач працює з кількома мовами, підвищується ризик трикутної інтерференції, коли елементи третьої мови (наприклад, німецької чи польської) впливають на процес перекладу між українською та англійською [2]. За спостереженнями Н. Skaaden (2022), у багатомовному середовищі перекладач має не лише лінгвістичну, а й інтеркультурну компетентність, яка допомагає розрізняти міжмовні впливи й мінімізувати їх у перекладі [3]. Сучасні дослідження [4; 5] свідчать, що ефективним способом подолання інтерференції є розвиток метамовної свідомості перекладача, регулярний порівняльний аналіз текстів двома мовами та робота з автентичними корпусами.

Міжмовна інтерференція є невід’ємним супутником перекладацької діяльності в умовах полікультурності. Її подолання можливе завдяки розвиненій лінгвокультурній компетентності, критичному аналізу перекладацьких рішень і постійному вдосконаленню знань у сфері міжмовних контактів.

Список використаної літератури

1. Андрусишин Н. В. Міжмовна інтерференція у сучасному перекладі: тенденції та підходи. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. 2022. № 25(1). С. 15–22.
2. Кальченко О. І. Лінгвокультурні чинники міжмовного впливу в перекладацькій діяльності. *Наукові записки НаУКМА. Філологія*. 2023. Т. 6. С. 41–49.

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РЕКЛАМИ ВОЄННОГО ПЕРІОДУ: ЕМОЦІЙНИЙ КОД НАРАТИВУ СТІЙКОСТІ

Олена ПОРПУЛІТ

*доцент кафедри соціальної психології
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,
кандидат філологічних наук*

У воєнних умовах соціальні комунікації, зміст і функції мас-медійного простору зазнають глибокої трансформації. У таких реаліях соціальна реклама постає як динамічний комунікативний феномен, що модифікує свої змістові та емоційно-прагматичні параметри відповідно до запитів колективної свідомості та соціально-психологічного контексту. Пріоритетною функцією соціальної реклами стає не стільки інформування, скільки психологічна підтримка, колективна терапія та відновлення почуття безпеки, що створює умови набуття текстами соціальної реклами статусу емоційного посередника між суспільно травмою та ресурсом внутрішньої стійкості, формуючи спільний наратив переживання, солідарності та віри у відновлення. У структурі сучасного медіапростору соціальна реклама виконує і психотерапевтичну функцію – допомагає реципієнтові інтегрувати травматичний досвід у власну систему цінностей і водночас зберігти почуття суб'єктності; форматує новий тип емоційного діалогу між державою, суспільством і громадянином, у якому пріоритет надається не переконанню, а емпатійному впливу. Такий зсув у функціональній природі соціальної реклами свідчить про поступову інтеграцію психологічних механізмів у сферу масової комунікації та про становлення нового – емоційно орієнтованого – типу медіадискурсу, характерного для кризових суспільств.

З початком повномасштабної війни в Україні активізувалася і зазнала суттєвих змін соціальна реклама, що в науковому дискурсі визначається як соціально-патріотична. Вона істотно відрізняється від традиційної соціальної реклами мирного часу як за комунікативними цілями, так і за структурою емоційно-сміслових кодів. Основним її завданням стає не лише інформування

чи просвітництво, а й мобілізація суспільного ресурсу стійкості, формування довіри, віри у перемогу, підтримка Збройних Сил України.

Дослідники, аналізуючи специфіку рекламної діяльності у воєнний період, наголошують на низці викликів: відсутності цілісної державної стратегії розвитку інформаційної політики, недостатньому теоретичному й методичному забезпеченні процесів воєнної комунікації, а також браку фахівців, підготовлених до роботи у сфері військового PR та соціально-патріотичної реклами. Ці чинники зумовлюють потребу в науковому осмисленні мовних, когнітивних і психологічних аспектів медійних текстів воєнного періоду.

Обраний у дослідженні психолінгвістичний підхід дає змогу розглядати соціально-патріотичну рекламу як мовно-емоційний простір колективної резилієнтності, у якому вербальні й візуальні елементи формують інтегрований емоційно-когнітивний вплив на аудиторію. У таких текстах простежується цілеспрямована робота з емоційними кодами: кожен мовний знак, образ чи інтонаційна структура створюють ефект емоційної мобілізації, посилюючи відчуття причетності, підтримки та взаємної довіри. Саме через це соціально-патріотична реклама постає як важливий механізм мовної терапії суспільної травми та конструювання дискурсу стійкості, що інтегрує мовні, психологічні й культурні ресурси українського суспільства.

Мета дослідження – виявити психолінгвістичні механізми формування емоційного коду наративу стійкості в соціально-патріотичній рекламі воєнного періоду та визначити, як лексико-семантичні, прагматичні та когнітивні стратегії впливають на емоційно-психологічний стан реципієнта.

Матеріалом дослідження виступили відео- та зовнішні рекламні кампанії 2022–2024 років, зокрема: ролики Міністерства оборони України «*Сильні разом*», «*Плече до плеча*», «*Світло переможе темряву*»; кампанія United24 «*Кожен з нас – Збройні сили України*»; серія соціальних відео «*Дякуємо захисникам!*» (МВС України); білборди з гаслами «*Незламні*», «*Вільні. Сильні. Разом*», «*Тримаймо стрій*».

Психолінгвістичний аналіз соціально-патріотичних текстів воєнного періоду був сконцентрований на вивченні емоційно-семантичних полів, фреймових структур та прагматичних стратегій впливу. Проведене дослідження дало підстави констатувати, що соціальна реклама цього типу формує емоційно-когнітивний сценарій стійкості, у якому ключові концепти («*світло*», «*разом*», «*захист*», «*вільні*», «*незламні*») виконують функцію вербальних тригерів позитивної афектації.

Лексичний рівень, у свою чергу, характеризується високою концентрацією емоційно забарвленої лексики з позитивною валентністю, що активує механізм емоційного зараження. У фразах типу «*Разом ми сильні*», «*Світло переможе темряву*», «*Тримаймо стрій*» спостерігається інтенсифікація імперативності та узагальнення суб'єкта дії («*ми*»), що посилює відчуття колективної участі.

Такі синтаксичні конструкції спрямовані на зниження психологічної дистанції між комунікантом і реципієнтом, а також реалізують прагматичну стратегію залучення – створюють ілюзію рівноправної участі у спільному переживанні.

На рівні когнітивних фреймів соціально-патріотична реклама актуалізує сценарій «*боротьби добра зі злом*», у якому добро пов'язане з архетипами світла, дому, захисту, матері та дитини. Цей фрейм підкріплюється вербальними маркерами з високим ступенем метафоризації: «*світло переможе темряву*», «*ми вистоймо*», «*наш дім – Україна*». Через повторюваність і афективну насиченість вони перетворюються на психолінгвістичні якорі колективної резилієнтності.

У прагматичному вимірі такі тексти виконують терапевтичну функцію медіадискурсу, де соціальна реклама слугує посередником між індивідуальною тривогою та колективним оптимізмом. Емоційний код наративу стійкості формується за допомогою поєднання лексико-семантичних засобів емпатії («*дякуємо захисникам*», «*разом вистоймо*») з просодичними і кінетичними елементами візуального ряду (теплі кольори, відкрита поза, усмішка, світло).

Отже, психолінгвістичний аналіз соціально-патріотичної реклами воєнного періоду дає змогу виявити специфічну мовно-емоційну матрицю

підтримки, у якій комбінація лінгвістичних, когнітивних і семіотичних засобів створює ефект психологічної стійкості, знижує рівень соціальної тривожності та відновлює довіру до спільних цінностей. Емоційний код нарративу стійкості у соціально-патріотичній рекламі воєнного періоду реалізується через поєднання експресивної лексики, архетипічних образів, позитивних метафор і вербально-візуальної гармонії. Такий тип комунікації не лише конструює колективну ідентичність, але й виконує психотерапевтичну функцію – знижує рівень тривожності, посилює відчуття контролю та впевненості у майбутньому.

Список використаної літератури

1. Skaaden H. Multilingualism and Interference in Translation Practice. London : Routledge, 2022. 210 p.
2. Pym A. Exploring Translation Theories. 3rd ed. London : Routledge, 2023. 320 p.
3. Bielsa E. Interference, Mediation, and Translation in Multicultural Communication. *Translation Studies Review*. 2024. Vol. 15. № 2. P. 77–89. DOI: 10.1080/14781700.2024.1135789.

КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ В РЕСТОРАННІЙ СПРАВІ

Ганна РОГАЧЕНКО

здобувачка вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Тетяна КРАШЕНІННІКОВА

завідувач кафедри міжкультурних комунікацій та соціальн-гуманітарних дисциплін, доцент, кандидат філологічних наук

У сфері гостинності гостинності спілкування є не просто інструментом, а частиною сервісу. Тут слово має вагу, інтонація – значення, а риторика – силу створювати враження, формувати лояльність і навіть рятувати репутацію.

Набагато приємніше, коли вас зустрічає усміхнений адміністратор, який окрім простої реєстрації прибуття, намагається створити атмосферу спокою, турботи й довіри. Правильне вітання, тон голосу, добір слів – усе це створює атмосферу гостинності ще до того, як гість побачить номер чи скуштує страву.

І саме риторичні навички дозволяють вести діалог навіть у складних ситуаціях, зберігаючи імідж закладу. Тут кожне слово – як спеція, що додає смаку сервісу.

Метою тез є визначення ключових особливостей спілкування в готельному та ресторанному середовищі. А також довести, що риторика – це не просто прикраса професії, а її фундамент. Вона перетворює звичайне обслуговування на мистецтво, а кожного працівника – на комунікатора, який несе бренд, атмосферу і цінності закладу через слово.

1. Загальні принципи комунікації в сфері гостинності

У гостинності риторика – допомагає не лише говорити, а чути опонента, адаптувати аргументацію, будувати довіру та професійно реагувати в будь-яких ситуаціях [0]. Вона є основою якісної комунікації, адже кожне слово, інтонація чи жест можуть вплинути на враження гостя, його комфорт і бажання повернутися.

Паралельно з мовою, як засобом спілкування, за допомогою слова широко використовуються немовні засоби: жести, міміка, інтонація, паузи, манери, зовнішність. Невербальні засоби спілкування доповнюють вербальну мову, характеризують емоційні стани партнерів зі спілкування, створюють психологічний контакт між ними [0].

Люди відчують ставлення ще до того, як почують зміст. Тому важливо, щоб персонал умів говорити ввічливо, спокійно, з доброзичливою інтонацією. Наприклад, посмішка – це перше, що бачить гість. Вона створює атмосферу доброзичливості ще до початку розмови або зоровий контакт, який показує, що працівник слухає і готовий допомогти.

Працівники мають спілкуватися чітко, ввічливо та з повагою. Важливо вміти слухати, ставити уточнюючі запитання, пояснювати послуги зрозумілою мовою та швидко реагувати на потреби клієнта. Все це входить до чітко визначених стандартів обслуговування. Вони дають чіткі орієнтири: як привітати, як реагувати на скаргу і як завершити обслуговування. Це гарантія

того, що кожен гість отримає якісний сервіс, незалежно від настрою чи досвіду працівника.

Усе це – інструменти, які перетворюють звичайне обслуговування на приємний досвід. І саме тому вони є основою професійної гостинності.

2. Комунікативні особливості в готелі.

Готельєрам необхідно спілкуватися зі своїми гостями на кількох етапах – момент бронювання, під час їхнього перебування та після від'їзду. Ідеальне спілкування з гостями допомагає отримати від них належний зворотній зв'язок, а зі справжнього зворотного зв'язку ви дізнаєтеся, з якими проблемами вони стикаються [0].

Все починається з рецепції, тому важливо привітати гостя з усмішкою, швидко зареєструвати та допомогти, якщо виникає проблема. Перше враження формується саме тут, і воно має бути позитивним.

Телефонна розмова – це теж частина сервісу. Важливо говорити чітко, ввічливо, швидко реагувати на запити та зберігати професійний тон.

Також усередині готелю персонал має добре взаємодіяти між собою – покоївки, консьєрж, технічні працівники. Внутрішня комунікація допомагає уникати помилок і забезпечує злагоджену роботу. Якщо виникає конфлікт, важливо вміти слухати гостя, вибачитися, якщо потрібно, і знайти рішення. Тактика «активного слухання» допомагає зрозуміти, що саме турбує людину, і повернути їй довіру.

3. Комунікативні особливості в ресторані.

Основні правила комунікації в ресторані дуже схожі на готельні. Проте, базується більше на невербальному засобі спілкування. Офіціант має вміти привітати гостя, запропонувати меню, дати поради щодо страв і правильно прийняти замовлення.

Із поняттям гостинності асоціюються запопадливість та уважність до гостя. Ввічливість – це більш широке поняття, яке складається з почуття такту, люб'язності та розторопності. Разом – це ті критерії, якими оцінюють позитивну працю обслуговуючого персоналу [0].

Розмовляючи з гостем, персонал завжди повинен чітко і ясно висловлювати свої думки, правильно будувати фрази, уникати незакінчених слів (не ковтати закінчення слів). Вказувати шлях гостеві потрібно завжди рукою, а не кивком голови [0]. Уважність до таких деталей допомагає покращити сервіс і зробити перебування в ресторані приємним. Часто причиною невдоволення клієнта є не сама якість послуги, а те, що персонал не зміг надати її вчасно та без затримок.

4. Порівняння двох сфер

Критерій	Готель	Ресторан
Тривалість контакту	Довготривала	Короткочасна
Тип комунікації	Формальна, інформативна	Емоційна, сервісна
Частота взаємодії	Періодична	Інтенсивна
Очікування клієнта	Комфорт, безпека	Смак, атмосфера

Готель і ресторан – два світи гостинності, що живуть поруч, але дихають по-різному. У готелі контакт із клієнтом розгортається повільно, як довга розмова, що триває дні або навіть тижні через довгострокове перебування гостя. Тут важлива стабільність і формальна комунікація, надання чіткої інформації, передбачуваність. Гість очікує не просто дах над головою, а простір, де комфорт і безпека – це норма, а не привілея.

Ресторан, в свою чергу, має більш емоційний характер. Тут усе швидко: зустріч, враження, прощання. Комунікація набуває іншого тону – вона сервісна, чуттєва, майже інтуїтивна. Клієнт приходить за смаком, за атмосферою, за миттєвим задоволенням. Кожна хвилина – шанс зачарувати, кожен жест – частина театру гостинності.

І хоча обидва простори прагнуть задовольнити потреби людини, їхні ритми, очікування і способи взаємодії – як день і ніч. Один – про тривалість і тишу, інший – про яскравість і рух. Саме в цій різниці народжується повнота досвіду, яку гостинність може запропонувати. І саме це є особливостями комунікації готельно-ресторанної справи.

Отже, комунікація є основою позитивного досвіду клієнта, адже саме через неї формується довіра, комфорт і емоційна залученість. Комунікація може

охоплювати охоплює не лише слова, а й невербальні сигнали – мову тіла, вираз обличчя, жести. Усе це миттєво передає ставлення і зацікавленість працівника, а також рівень задоволення клієнта.

Ми переконалися, що риторика є фундаментом професії. Вона формує вміння чітко, переконливо і доречно висловлювати думки визначає якість комунікації, здатність впливати, надихати і вирішувати запити клієнта. Це ключ до успішної взаємодії з гостем, незалежно від того, чи це готель, чи ресторан.

Список використаної літератури

1. Риторика – це що таке, визначення, суть, види, закони і прийоми (karapuziki.com.ua). Дата створення: 07.04.2025. Дата звернення: 28.10.2025. URL: <https://karapuziki.com.ua/rytoryka-tse-shcho-take-vyznachennia-sut-vyduzakony-i-pryjomy/>.
2. Міністерство освіт і науки України. Миколаївський національний аграрний університет. Навчально-науковий інститут бізнесу та інноваційного розвитку «Комунікаційні технології». Миколаїв, 2021. Дата звернення 01.11. 2025. URL: <komunikacijni-tehnologiyi-241-bakalavr-konspekt.pdf>. с. 36.
3. Hospitality Innovations (hospitality.com.ua). Дата звернення: 01.11.2025. URL: <https://hospitality.com.ua/communication-with-guests-9-ways-to-improve-it/>.
4. Професійна етика та етикет в готельно-ресторанному бізнесі Малюк Л. П., Варипаєва Л. М. Харків. ХДУХТ2016. Дата звернення: 08.11.2025. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_1222_69624076.pdf. с.110.

ЕВФЕМІЗМИ В АНГЛІЙСЬКИХ ЗМІ ТА СПОСОБИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Сніжана РУДЕНКО

здобувач вищої освіти

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Науковий керівник: Людмила ВЕРЕМЮК

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та практики іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Евфемізм – мовна одиниця або конструкція, що пом'якшує, «обтікає» або перекраює означення табу або негативно забарвленого явища (наприклад, *passed away* замість *died*). У сучасних англomовних медіа евфемізми виконують кілька функцій: політичну (пом'якшення чи обґрунтування дій влади), ідеологічну (нейтралізація відповідальності), етичну (делікатне висвітлення смерті,

хвороби), та прагматичну (збереження читабельності тексту) [3, с. 7]. Метою нашого дослідження є поняття та класифікація евфемізмів у англійських засобах масової інформації (ЗМІ).

Нижче наводимо та класифікуємо типові приклади евфемізмів у ЗМІ:

- *passed away* → *пішов з життя / помер* (замінює пряме *died*);
- *collateral damage* → *супутні втрати / побічні втрати* (воєнні репортажі: «гуманітарне» кліше для цивільних жертв);
- *friendly fire* → *вогонь своїх / помилковий обстріл своїх*;
- *downsizing / workforce reduction* → *скорочення штату / оптимізація персоналу* (економічні новини);
- *enhanced interrogation* → *посилені допити / «спеціальні заходи допиту»* (політичні й воєнні тексти). Принципова риса – прагнення уникнути прямої, емоційно навантаженої назви події та зменшити моральну вагу опису [2].

На підставі корпусних і дискурсивних досліджень пропонуємо виділити такі групи евфемізмів у ЗМІ:

1. Медичні/смертельні евфемізми (*passed away, no longer with us*).
2. Воєнно-політичні евфемізми (*collateral damage, neutralize the target, kinetic activity*).
3. Економічні евфемізми (*downsizing, rightsizing, restructuring*).
4. Соціальні/етичні евфемізми (*undocumented migrant, non-traditional family*).
5. Політкоректні та інклюзивні евфемізми (лексика гендерної та культурної чутливості).

Кожна категорія має власні прагматичні мотивації – від етичної делікатності до політичної тактики мовного пом'якшення.

Перекладачеві треба вирішити три взаємопов'язані завдання: передати денотацію; зберегти прагматичний (емоційно-оціночний) компонент; адаптувати форму так, щоб вона відповідала культурній нормі цільової аудиторії. У перекладі евфемізмів часто виникають дилеми: чи залишати евфемізм (доместикація), чи відновити прямоту (експлікація), чи пояснювати

додатково (переведення з приміткою). Українська практика перекладу демонструє широкий діапазон тактик, від калькування (*collateral damage* → *супутні втрати*) до семантичної конкретизації (*collateral damage* → *цивільні жертви*), залежно від жанру тексту й позиції перекладача/редактора [1; 6].

На основі сучасних досліджень перекладознавства й аналізу практики українських редакцій можемо виділити класифікацію ефективних стратегій:

1. Калька / буквальный переклад – збереження структури (наприклад, *collateral damage* → *супутні втрати* (нейтральна, часто вживана форма в ЗМІ).

2. Семантична конкретизація (еквівалент з проясненням денотації) – коли потрібно усунути двозначність (наприклад, *collateral damage* → *цивільні жертви, спричинені бойовими діями* (в аналітичних текстах).

3. Нейтралізація / пом'якшення (прибрати емоційність) – використовують, коли ціль – знизити експресію (наприклад, *died* → *пішов з життя / відійшов у вічність* (репортажі, релігійні колонки)).

4. Експлікація (додавання пояснення) – корисна для культурно-специфічних евфемізмів (*enhanced interrogation* → *посилені допити (методи допиту, що іноді розглядаються як тортури)*) – у репортажах з правозахисною позицією.

5. Замінник (використання іншого евфемізму чи нейтрального слова) – для стилістичної відповідності (наприклад, *downsizing* → *оптимізація персоналу* (журнальні огляди бізнесу)).

6. Омісія або редукція (коли евфемізм вилучається) – застосовується рідко через те, що існує ризик втрати прагматичної інформації [5].

Вибір стратегії залежить від жанру (новина чи аналітика), позиції видання (нейтральне чи критичне), політичного контексту та етичної позиції перекладача. Дослідження українських практик підкреслюють важливість гнучкості та свідомого вибору стратегії.

Під час перекладу евфемізмів варто враховувати наступні фактори:

1. Аналіз контексту: перш ніж обрати стратегію, оцініть жанр, цільову аудиторію й прагматичну мету оригіналу, коли новина потребує іншого рішення, ніж репортаж-розслідування).

2. Збереження / пояснення емоційного тону: якщо автор навмисно пом'якшує інформацію (наприклад, політичний евфемізм), перекладач має вирішити: зберегти пом'якшення чи відновити прямоту для українського читача (в останньому випадку – додати примітку або контекстуальне пояснення).

3. Використання паралельних форм: у публіцистичних перекладах доречно іноді поєднувати кальку й експлікацію: *collateral damage* (супутні втрати), тобто цивільні жертви.

4. Етична відповідальність: у темах війни, катастроф, насильства слід дбати про етичну коректність – уникати евфемізації, яка маскує факти, якщо це суперечить журналістській чесності. Проте наразі активно тривають дискусії про етику евфемізації у перекладі [4].

Отже, евфемізми в англійських ЗМІ – потужний інструмент формації сприйняття реальності. У перекладі на українську мову важливо балансувати між вірністю оригіналу й інформаційною прозорістю для цільової аудиторії. Рекомендована модель перекладу поєднує контекстний аналіз, вибір стратегії (калька / експлікація / заміна) і етичну рефлексію. Систематичне дослідження практик перекладу евфемізмів допоможе виробити стандартні підходи для журналістської й перекладацької спільноти.

Список використаної літератури

1. Allan K., Burrige K. *Euphemism and Dysphemism: Language Used as Shield and Weapon*. Oxford : Oxford University Press, 2006. 368 p.
2. BBC News Style Guide: Sensitive Language and Euphemisms. 2023. URL: <https://www.bbc.co.uk/styleguide> (accessed 01.11.2025).
3. Hughes G. *Political Correctness: A History of Semantics and Culture*. Chichester : Wiley-Blackwell, 2010. 240 p.
4. Kosharniy O. V. Ethics of Using Euphemisms in English–Ukrainian Translation. *Language and Communication in the Modern World*. 2024. № 2 (14). P. 88–95. URL: <https://doi.org/10.xxxx/ethics-euphemisms> (accessed 01.11.2025).
5. Morozova Y. I. Euphemisms in English Internet News Discourse. *Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. Philology*. 2018. № 1 (27). P. 52–57.

URL:

https://www.researchgate.net/publication/326914527_Euphemisms_in_English_Internet_News_Discourse (accessed 05.11.2025).

6. The Abuse of Words: The Case of Euphemism. *ResearchGate*. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/331001729_The_Abuse_of_Words_The_Case_of_Euphemism (accessed 30.10.2025).

THE ROLE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN PROFESSIONAL PRACTICE OF PSYCHOLOGISTS

Ельвіра СТАНЧУЛЯК

здобувач магістратури

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ірина ХОЛОД

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

The issue of emotional intelligence in the professional practice of psychologists is shaped by contemporary social challenges and the growing demand for high-quality psychological assistance amid increased stress, anxiety, and psychological instability in the population. In today's Ukraine, characterised by martial law, widespread traumatic experiences, losses, and chronic stress, the role of the psychologist is significantly expanded and complicated. It requires the specialist not only to possess a high level of professional knowledge and skills but also to demonstrate developed emotional competence.

In the development of psychological science, scholars sought to study a human ability in the emotional sphere of the psyche, rather than traditional intelligence. The roots of the scientific understanding of emotional intelligence can be traced back to Charles Darwin's work *The Expression of the Emotions in Man and Animals* (1872), where he noted that «mind» and «heart» exert mutual influence on one another under strong excitation. In 1940, D. Wechsler, in his article *Non-Intellective Factors in General Intelligence*, insisted that when assessing intelligence, one must also consider the non-intellectual side of thinking. By «non-intellective elements», he meant both the general working capacity of the psyche and affective-regulatory components that influence a person's ability to maintain attention on a task for a long time. Wechsler

described «cognitive» and «affective» abilities-emotional and social intelligence-which are also important for a complete evaluation of IQ. However, at that time, they were not included in testing due to their lack of popularity [3].

Emotional intelligence is the ability to understand, be aware of, and manage one's own emotions, motivation, thoughts, and behaviour; to regulate one's emotional state; and to manage the emotional states of others, recognise their current needs, empathise, and foster their strengths. In the professional activity of a psychologist, the development of emotional intelligence is a key factor in effective interaction with clients and in improving the quality of psychological assistance, as it allows for a deeper understanding of the client's experiences, the formation of a trusting therapeutic alliance, and the prevention of professional burnout [1].

In the current conditions of Ukrainian social and cultural development, there is a need to provide quality psychological assistance to various categories of the population. It requires highly effective professional work from psychologists across different fields. One of the most important qualities of a future psychologist is emotional competence, which is based on emotional intelligence. A psychologist working with an individual or a group constantly engages in active professional communication, which is primarily determined by the person's emotional characteristics. In this context, emotional intelligence plays an important role in shaping the professional significance of the psychologist's qualities. The professional activity of a psychologist has psychological features defined by its goals and the means of achieving them, as well as by the experiences, emotions, and moods that arise [3].

The professional practice of psychologists involves complex activities aimed at diagnostics, counselling, psychocorrection, and psychoprophylaxis in various spheres of human life. It includes work with individuals, groups, and collectives, requiring a high level of professional competence, empathy, and communication skills. A critical component of professional practice is the ability to interact effectively with people in stressful or crisis conditions while maintaining objectivity, professional ethics, and emotional resilience. Professional practice also presupposes continuous professional development, the acquisition of new work methods, and adaptation to modern social

challenges, thereby ensuring a high level of psychological assistance and client trust [2].

The development of emotional intelligence is also crucial for the professional growth of psychologists and for the quality of teamwork. A high level of emotional competence contributes to effective interpersonal interaction, improved communication with colleagues, and the creation of a healthy professional environment. Psychologists who possess skills of emotional self-regulation and empathy more easily adapt to changing work conditions, make balanced decisions, and maintain a stable psychological atmosphere both within the team and in their work with clients [2].

Emotional intelligence serves as an integrative factor in the professional activity of the psychologist, combining cognitive knowledge, empathy, and self-regulation, thereby enhancing the effectiveness of counselling, psychodiagnostic, and psychocorrective work. In this regard, the development of emotional intelligence is a necessary component of professional training and continuous professional development of practising psychologists, especially in the context of today's Ukraine and martial law, when psychologists face numerous traumatic experiences of clients.

Emotional intelligence is a key professional competence for psychologists, ensuring practical work with clients, the formation of a trusting therapeutic alliance, and high-quality psychological assistance. It enables awareness and regulation of one's own emotions, understanding of others' emotions, empathy, and maintenance of professional resilience in stressful or crises. In modern social and wartime conditions, the development of emotional intelligence is an integral part of the professional training and continuous growth of psychologists, contributing to their effectiveness, preventing burnout, and supporting clients' mental health.

References

1. Zarytska V.V. Sotsialno-psykholohichni chynnyky rozvytku emotsiinoho intelektu. Naukovyi visnyk uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. 2021. Vyp. 2. S. 19–22.
2. Ichanska O., Zakrevska A. Emotsiinyi intelekt ta empatiia yak resursy profesiinoyi pidhotovky studentiv-psykholohiv. Molodyi vchenyi. 2019. № 9 (73). S. 272–276.

3. Savchenko I. Ye. Sutnist ta pokrokovyi etapy rozvytku emotsiinoho intelektu. Teoretychni ta praktychni aspekty pidhotovky psykholohiv u zakladakh vyshchoi osvity: zb. materialiv Mizhnarodnoho naukovo-praktychnoho vebinaru, (24 liutoho 2022 r.). Kyiv: NUBiP Ukrainy, 2022. S. 77–80.

LEVERAGING OPEN RESEARCH KNOWLEDGE GRAPH REVIEW WITH 6 R'S OF LEARNING IN RESEARCH

Nataliia TARASIUK

*associate professor of foreign languages department National University of Water
Management and Environmental Engineering*

In today's rapidly evolving world, Open Research Knowledge Graph has emerged as a powerful, readily usable and sustainably governed Open infrastructure that transforms scientific papers from unstructured text into structured, machine-readable knowledge. By using AI, knowledge graphs, and crowdsourcing, ORKG enables new forms of machine assistance, such as creating state-of-the-art comparisons and reviews by addressing the challenge as-a-Service. The group of scientists with rich expertise in knowledge domain under the supervision of the distinguished professor Sören Auer constantly elaborate it and present the results in research papers [1, 2, 5].

Reviews in Open Knowledge Graphs have a crucial role to organize scholarly knowledge for specific domains. Generally, an ORKG Review consists of a set of comparisons (between three and five comparisons). Furthermore, visualizations and other structured graph data can be added to the review.

The reviews in ORKG have been and are elaborated using the Smart Review approach which yields insights into a collaborative community-maintained method for authoring review articles [2].

At the same time findings of other research papers provide insights for the Six R's of Remembering [4], The 6 R's of creative methodology for the design process [6], the 6 R's in learning by Jim Kwik, the founder of the online platform Kwik Brain Universe (read-reflect-record-relate-retrieve) [3]. However, there are no studies about the effective leveraging of an ORKG Review with 6 R's of active learning. The figure below demonstrates how 6 R's of learning are correlated with ORKG Review. ORKG

Reviews can help with deep cognitive processing of a substantial portion of academic texts by providing personalized language learning experiences and tailoring their contents to the 6 R's of learning.

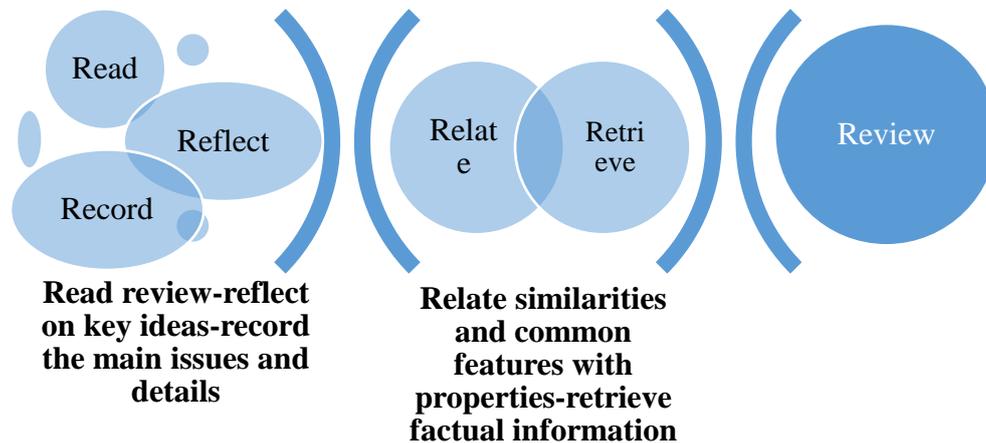

Fig.1 6 R's of active learning

First of all scholars read ORKG reviews which have some varieties across domains. Notwithstanding it, they include introductions, conclusions and references. Such structures promote not merely scaffolding but also systematic scanning in scholarly reading, thereby enabling researchers to grasp conceptual frameworks, methodological tendencies, and research gaps across the corpus of studies synthesized within ORKG reviews. Then they reflect on key ideas and record the main issues and details in accessible and comfortable way for them. Then researchers relate similarities and common features, current description of properties in comparison tables with own research issues and problems. There fore they retrieve factual information and review the received reflections of new insights in relation with ORKG review and previous knowledge. ORKG Reviews can help with deep cognitive processing of a substantial portion of academic texts by providing personalized language learning experiences and tailoring their contents to the 6 R's of learning.

Efforts at the intersection of 6 R's with an ORKG Review converge upon pivotal axe of correlation that collectively delineates the educational perspective on the rapid proliferation of both active learning and effective research. Another approaches of

active learning must be considered for further research to empower scholars' activity in meaningful engagement with ORKG Review.

References

1. Auer S., Ilangovan V., Stocker M., Tiwari S., Vogt L. Open Research Knowledge Graph. Göttingen: Cuvillier, 2024. 145 pp.
2. Jaradeh M. Y., Oelen A., Farfar K.E., Prinz M., D'Souza J., Kismihók G., Stocker M., Auer S. Open Research Knowledge Graph: Next Generation Infrastructure for Semantic Scholarly Knowledge. Proceedings of the 10th International Conference on Knowledge Capture, 243-246, 2019. <https://doi.org/10.1145/3360901.3364435>
3. Kwick J. "Rapid learning techniques: 6 keys for effective results". URL: <https://eightify.app/summary/productivity-and-learning/rapid-learning-techniques-6-keys-for-effective-results>
4. MacLeod C. "The six R's of remembering". Canadian Psychology. Psychologie canadienne, 54(1), 38–49, 2013. <https://doi.org/10.1037/a0030955>
5. Oelen A., Stocker M., Auer S. SmartReviews: Towards Human- and Machine-Actionable Reviews. Linking Theory and Practice of Digital Libraries. Proceedings of the 25th International Conference on Theory and Practice of Digital Libraries, September 13–17, 181-186, 2021. https://doi.org/10.1007/978-3-030-86324-1_22
6. White T. "The 6Rs: Inclusive Creative Methodology for Design Research". Creating spaces: Conference special Issue, 38 (4), 798-808, 2019. <https://doi.org/10.1111/jade.12269>

СУЧАСНА ТЕРМІНОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОГО ПРАВНИЧОГО МЕДІА ДИСКУРСУ

Соломія ТЕРЕПА

здобувач вищої освіти Навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Ірина СКОВРОНСЬКА

кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри мовної підготовки Львівського державного університету внутрішніх справ

В англійській мові кінця XX початку XI століття, як і у інших мовах європейських держав, утворення термінів зумовлене перш за все когнітивним чинником, тобто яскраво вираженою пізнавальною діяльністю людини, спрямованою на адекватне відображення подій і фактів реального життя й

усвідомлення свого місця у ньому, необхідністю найменувати нові об'єкти та явища, які осмислив і вичленив у своїй картині світу її носій.

У галузі правознавства загалом дискурс існує як в усній, так і в письмовій формі. Усна форма може бути спонтанною і заздалегідь підготованою. Письмова – виключно заздалегідь продуманою і підготованою. Відповідно змінюється і стиль дискурсу: від розмовного до повністю формального. Однак відповідна правнича термінологія буде наявна у ньому в обох випадках.

В англomовному медіа дискурсі функціонує чимало сталих словосполучень, які торкаються різних сфер життя суспільства, але водночас мають високий відсоток використання у правничому англomовному медіа дискурсі. Наприклад: *State language* – державна мова; *political doctrine* – політична доктрина; *political elite* – політична еліта; *intellectual elite* – інтелектуальна еліта. Наведемо кілька прикладів з англomовного медіа дискурсу: The magazine issued by immigration has changed a foreign *political doctrine* of the state and the mentality of the state's *political elite*. In order this to happen, he says that government cannot interfere with business, and that the City could become more user friendly by getting rid of the "red tape". An agreement was signed with the Investment Guarantee Agency that operates under the auspices of the World Bank. Parties that failed to pass the barrier included the pro-government Agrarians with 3,6% the Reforms and Order bloc with 3,13% and the Democratic Party bloc with 1,23%. President, who was present in the Rada when the *constitution was passed*, called the occasion an historical event which will occupy, one of the main places in the recent history of Ukraine. Rada adopts law on *presidential elections* [1, с.287].

Часто вживаними у правничому медіа дискурсі є лексичні словосполучення на зразок: *right of negative vote* – право негативного голосу; *right of veto* – право вето, *take a decision* – приймати рішення, виносити рішення; *the final decision* – кінцеве рішення; *structural reforms* – структурні реформи; *official status* – офіційний статус; *to be the head* – бути на чолі, очолювати; *social orientation* – соціальна орієнтація; *national problem* – національна проблема; *political figure* – політична фігура; *initiative* – ініціативний комітет *committee*;

he current reforms – сучасні (поточні) реформи; *to occupy the place* – посідати місце; *structural changes* – структурні зміни; *electoral machine* – виборча машина; *political crisis* – політична криза; *crimes against humanity* – злочини проти людства; *our force is in our unity* – наша сила в єдності; *human rights* – права людини; *social interests* – соціальні інтереси; *to compete for place in the life* – змагатися за місце в житті; *to keep in mind* – зберегти в пам'яті; *first Lady* – перша леді; *health care system* – система охорони здоров'я; *nuclear disaster* – атомна катастрофа; *fair play* – гра за правилами; *key issues* – ключові питання; *to find out the truth* – виявляти істину; *to ruin a reputation* – руйнувати репутацію; *a matter of speculation* – предмет спекуляції; *behind closed doors* – за закритими дверима; *to wash smbs. Hands* – вмивати руки; *strong stand* – сильна пропозиція; *a sphere of influence* – сфера впливу; *lose credit with somebody* – вийти з довіри, втратити свою репутацію в очах когось; *state administration* – державна адміністрація; *carry conviction* – бути переконливим, переконувати, вселяти переконаність; *come to the point* – доходити до вирішального моменту; *bring into accord* – погоджуватись, дійти до згоди; *turn the balance* – вирішити кінець справи *balance* [2, с. 199].

Дискурс у галузі правознавства, як бачимо, має певні мовні особливості різного рівня. До лексичних особливостей належить широке вживання юридичної термінології, архаїзмів (*hereto, herein, hereby, hereof, thereof*); існування термінів-синонімів, що утворюють пари (*will – bequeath, aid – abet*), висока частотність вживання сполучника *any* [3, с. 106].

Специфіка правової термінології визначається тим, що в силу актуальності правові терміни виходять за межі вузького ужитку і стають загальноновживаними. Мова суспільства є також безпосереднім відображенням рівня загальнонаціональної свідомості [4]. Відомо, що мова – живий організм, який постійно змінюється. У ньому відмирає архаїчна, застаріла лексика, а натомість з'являється неологічна, що найкраще відображає реалії сучасності. Сьогодні цілком неологічними є сектори, що окреслюють сучасну англomовну картину світу, яка знаходить всебічне відображення і у правовому полі: «Комп'ютерні

технології», «Світ бізнесу», «Людина і суспільство», «Масова культура», «Спосіб життя та проведення дозвілля» тощо.

Варто також проаналізувати праці основних дослідників вербальних механізмів мовної адаптації до навколишнього середовища та шляхів і способів відображення останнього за допомогою різнотипних мовних одиниць – Ю. Жлуктенка, О. Боярської, О. Клименка, Дж. Олджео, Дж.Ейто, Дж. Кенона та інших.

Основна вимога до термінологічних новотворів – лаконічність та доступність. Безперечно, сучасна англійська мова містить термінологічні неологізми, які були утворені наприкінці ХХ - початку ХІ століття, тому у процесі навчання іноземної мови варто враховувати наслідки лінгвокреативної діяльності людини крізь призму соціокультурних зв'язків між народами, що є одним з основних аспектів європейської інтеграції нашої держави.

Список використаної літератури

1. Сковронська І. Ю. Фразеологія двомовної (українсько-англійської) преси США і Канади: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2005. 245 с.
2. Маркелова С. П. Особливості англомовного дискурсу у галузі правознавства. *Ефективність державного управління в контексті європейської інтеграції*: зб. матеріалів щорічної науково-практичної конференції. Львів, 2004. Ч. 2. 332 с.
3. Андрусак І. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу. Київ, 2003. 268 с.
4. Buttjes D., Byram M. *Mediating Languages and Culture. Toward an Intercultural Theory of Foreign Language education*. Clevedon; Multilingual Matters, 1991. 230 p.

РОЛЬ МОВИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНОГО ФАХІВЦЯ

Катерина ТИХА

здобувач вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Наталія СЕРГІЄНКО

викладач кафедри міжкультурної комунікації

та соціально-гуманітарних дисциплін

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

1. Мова – засіб формування і становлення особистості людини. Це інструмент, що допомагає людині пізнавати світ і, відповідно, розвиватися. Мова – це також засіб спілкування людей. Адже вона постійно єднає покоління, зберігає духовну сутність народу, національну картину світу, формує національну свідомість і культуру нації. Потреба спілкування стимулює до художнього осмислення мови, до пошуку більш виразних форм. Також у мові наші предки залишили історію свого народу, національні звичаї, побут, спогади та думки про майбутнє.

2. Мова – унікальне явище в житті кожної людини і суспільства в цілому. Вона є найнеобхіднішою умовою формування сутності людини. З-поміж багатьох функцій мови необхідно виділити комунікативну функцію. Її використовують як найважливіший засіб спілкування між людьми. Саме ця функція є життєво необхідною і для суспільства, і для мови. За допомогою мови люди обмінюються думками й почуттями, збагачують свій досвід, створюють матеріальні й духовні цінності. Люди, які втрачають свою мову спілкування, втрачають й увесь культурно-духовний світ цінностей, що створений на ґрунті їх мови. Тому необхідно не тільки словами визнавати право української мови на широке вживання у суспільному житті, а й кожному з нас постійно спілкуватися нею, щоб українська мова жила повноцінним життям.

3. Мова – потужний засіб самовираження особистості. Володіючи мовою на високому рівні, майбутній фахівець може точно, яскраво, переконливо висловлювати свої думки. Це дає змогу ефективно комунікувати з іншими,

відстоювати свою позицію, досягати поставлених цілей. Роль мови у формуванні та становленні особистості майбутнього фахівця важко переоцінити. Мова – не лише сукупність інформації про навколишній світ і людину, це засіб формування культури, способу поведінки, ставлення до оточення. Вона допомагає людині пізнавати світ, а те, що вона пізнає, впливає і морально, й естетично.

4. Мова забезпечує кожній людині духовне життя і визначає її фізичне життя, поведінку, щоденне буття, моделює її вчинки, акумулює енергію. Вона розвивається в людині, функціонує в її психіці, в душі, наповнює внутрішній світ мисленням. І саме через мову здійснюється духовне становлення особистості, самоусвідомлення людини та її самоутвердження. Тут мова виступає ідентифікатором духовного «я» людини. За багатством словесного запасу особистості, рівнем розвитку мови, умінням використовувати різні стилі мовлення можна визначити рівень інтелектуального, морально-етичного, національного становлення людини. Недарма Сократ казав: «Заговори, щоб я тебе побачив».

5. Мова виступає так званим рушієм, у словах відчувається те, що людина прагне, хоче зробити, реалізувати тощо, тому ступінь опанування мовою є найважливішим показником духовного світу людини. Розвиток мови – одна з передумов здорового розвитку нації, утвердження естетичних і моральних ідеалів. Вивченню мови необхідно приділяти значну увагу в процесі навчання. Адже без знання мови сьогодні неможливо стати високоінтелегентною людиною, кваліфікованим і конкурентоспроможним фахівцем у будь-якій галузі.

Основною вимогою до навчання української мови у закладах вищої освіти є професійна спрямованість, яка сприятиме підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних забезпечити високий розвиток нашого суспільства. На заняттях важливо значну увагу приділяти професійній лексиці, засвоєнню термінів конкретної галузі знань. Важливим завданням викладача-мовника є виховання естетичних почуттів майбутніх фахівців. Під час викладання мовних дисциплін викладач покликаний показати красу рідного слова, милозвучність рідної мови, навчити відчувати слово, сформувати потребу спілкуватися

правильно, удосконалити мовні навички студентів. Це особливо актуально для професій «людина – людина».

Чистота мови – одна з головних проблем, важливість якої для сучасної молоді важко переоцінити. Дуже часто студенти, які мають низький рівень мовної культури, активно використовують так звані «суржик», ненормативну лексику. У зв'язку з цим важливим є постійне вдосконалення, очищення рідної мови від жаргонної лексики.

Майбутні фахівці повинні мати вибір слів, думок, дій, вміти добре володіти ними. Вони повинні добре знати не лише лінгвістичні поняття і правила граматики, а й вміти активно використовувати мову як засіб спілкування в усіх сферах громадського життя, зокрема в офіційній, дотримуватися вимог культури усного й писемного мовлення, налагоджувати контакти, вибудовувати гармонійні взаємини. Слово характеризує не тільки людину, а й суспільство, в якому вона живе, що особливо актуально саме сьогодні, коли треба оберігати і плекати рідну мову.

Отже, роль мови надзвичайно складно переоцінити. Ґрунтовне знання мови відкриває перед людьми широкі перспективи для подальшої професійної реалізації, побудови успішної професійної кар'єри в різних сферах. Тому цілеспрямована робота з розвитку мовної компетенції має бути пріоритетним завданням сучасної освіти.

Список використаної літератури

1. Корнійчук С., Мудрик Д. Мова – культура – комунікація: перспективи розвитку. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики». Рівне: НВУГП, 2024, 350 с. С. 160-162.
2. Мацько Л., Груша Л. Українська мова в освітньому просторі: навч. посіб. для студентів. Київ: Вид-во НПУ ім. М. Драгоманова, 2019. 607 с.
3. Федик О. Мова як духовний адекват світу. Львів: Місіонер, 2020. 300 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАЦІОНАЛЬНО МАРКОВАНИХ ЕЛЕМЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Анастасія ТУРУБАРОВА

здобувачка вищої освіти

КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

Науковий керівник: Анастасія БЕССАРАБ

доктор наук із соціальних комунікацій, професор,

професор кафедри психології та соціальної роботи

КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

У сучасному глобалізованому просторі переклад виступає важливим інструментом міжкультурної взаємодії та популяризації національної культури. Національно марковані елементи – це мовні одиниці, що відображають історичну пам'ять, традиції, побут і духовні цінності народу. Переклад таких елементів англійською мовою ускладнюється культурними відмінностями та браком прямих еквівалентів. Завдання перекладача полягає у збереженні автентичності й одночасному забезпеченні зрозумілості тексту для іншомовного реципієнта [1].

Мета дослідження – виявити особливості перекладу національно маркованих елементів української культури англійською мовою та окреслити ефективні стратегії їх передачі в міжкультурному контексті.

Національно марковані елементи охоплюють лексику, пов'язану з українськими традиціями, обрядами, фольклором, побутом та національними символами – вишиванка, борщ, рушник, гопак, кобза, кум тощо. У перекладацькій практиці основними підходами є форе́нізація (збереження культурної специфіки) та доместикація (адаптація до культурних норм мови перекладу) [2]. Як наголошує М. Кронін (2022), стратегія форе́нізації надає змогу підтримати культурну ідентичність народу, натомість надмірна адаптація може призвести до втрати культурного змісту [3]. Приклади перекладу: вишиванка → vyshyvanka (збереження автентичності) або traditional embroidered shirt (адаптація); борщ → borshch або Ukrainian beet soup; кум → godparent – часткова адаптація без урахування соціокультурного підтексту.

Після 2022 р., у зв'язку з підвищенням інтересу до України, у світовій перекладацькій практиці з'явилася тенденція залишати українські реалії без перекладу, доповнюючи їх короткими поясненнями (*vyshyvanka* – a traditional Ukrainian embroidered shirt) [4].

Такі прийоми сприяють популяризації української культури у глобальному комунікативному просторі та формують позитивний культурний імідж держави.

Наведемо приклади використання культурно маркованих елементів української культури в англomовних ЗМІ.

1. *Vyshyvanka* (вишиванка). “Ukrainians are wearing vyshyvanka, their traditional embroidered shirt, as a sign of resistance and national pride” (Al Jazeera, The Ukrainians using embroidery to stand up to Russia, 2023. <https://www.aljazeera.com/features/2023/1/22/the-ukrainians-using-embroidery-to-stand-up-to-russia>). Термін *vyshyvanka* збережено без перекладу, а коротке пояснення – traditional embroidered shirt – додається як глос. Це типова стратегія “retain + gloss”, що надає змогу зберегти культурну специфіку й зрозумілість.

2. *Pysanka* (пysанка). “Each pysanka carries symbols of life, rebirth and peace – values that have taken on new significance amid the war in Ukraine” (Time, The History Behind the Ukrainian Tradition of Decorating Pysanky Easter Eggs, 2022. <https://time.com/6166140/pysanka-ukraine-easter-egg-history/>). Збереження автентичної назви (*pysanka*) й паралельне пояснення через опис символіки – типовий прийом культурного перекладу, який підкреслює духовне значення предмета у воєнному контексті.

3. *Sunflower* (соняшник). “Dr. Biden’s navy dress had a sunflower embroidered into the wrist. It is not only the national flower of the country but has also become a symbol of resistance against the invasion.” (Vogue, Jill Biden Wears Her Support for Ukraine on Her Sleeve, 2022. <https://www.vogue.com/article/jill-biden-state-of-the-union-sunflower-dress>). У цьому прикладі *sunflower* є символом української ідентичності й перетворюється на універсальний знак солідарності. Тут перекладацький вибір не потребує збереження іншомовної форми, але додає нового політичного смислу.

4. Vyshyvanka as global symbol (вишиванка як глобальний символ).

“Celebrities around the world are wearing the vyshyvanka in support of Ukraine, turning this traditional embroidered shirt into a global symbol of freedom and resilience” (Euronews, Celebrities wear the Vyshyvanka in support of Ukraine, 2023. <https://www.euronews.com/culture/2023/05/19/celebrities-wear-the-vyshyvanka-in-support-of-ukraine>). Показано, як культурно маркований елемент виходить за межі локального контексту і стає універсальним символом спротиву. Vyshyvanka тут функціонує як маркер ідентичності, який не перекладається.

5. Women’s resistance (візуальний образ у The Guardian). “A poster showing a young woman in a vyshyvanka with the slogan ‘I don’t want flowers, I want my Ukraine’ became one of the defining images of women’s resistance” (The Guardian, Women’s acts of resistance against Russian occupation, 2024. <https://www.theguardian.com/world/2024/dec/28/i-dont-want-flowers-i-want-my-ukraine-womens-acts-of-resistance-against-russian-occupation>). У статті описано плакат із жінкою у вишиванці (vyshyvanka), який став символом жіночого спротиву. Збереження терміна без перекладу підсилює національну самобутність, а культурний образ трансформується у символ сили та гідності.

6. Pysanka as wartime art (писанка як мистецький символ війни). “Artists and volunteers have reimagined the pysanka as a symbol of national survival, painting eggs in the colors of the Ukrainian flag” (Foreign Press Association, From Tradition to Resistance: Ukrainian Pysanky as Symbols of National Survival, 2022. <https://foreignpress.org/journalism-resources/from-tradition-to-resistance-ukrainian-pysanky-as-symbols-of-national-survival>). У тексті pysanka трактується не лише як традиційний об’єкт, а як метафора культурної стійкості. Англomовна форма без перекладу підкреслює автентичність і неперекладність символу.

Отже, переклад національно маркованих елементів української культури потребує глибокого знання культурного контексту й чутливості до міжмовних відмінностей. Найефективнішою є комбінація форенізаційних і пояснювальних стратегій, що дозволяє зберегти національний колорит та забезпечити зрозумілість іншомовній аудиторії.

Таким чином, переклад виступає не лише мовним актом, а й інструментом культурної дипломатії, який формує міст між українською та англomовною культурами. Англomовні ЗМІ застосовують різні стратегії перекладу культурно маркованих елементів: збереження оригінального терміна з поясненням (retain + gloss), що забезпечує впізнаваність; смислове розширення символів, коли звичні реалії (sunflower, pysanka, vyshyvanka) набувають політичного чи морального значення; візуальна риторика, де культурні образи слугують маркерами ідентичності й опору (vyshyvanka як символ жіночої сили).

Список використаної літератури

1. Кияк Т. Р. Перекладознавство: історія, теорія, практика. Київ : Видавничий дім Д. Бураго, 2021. 352 с.
2. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. 3rd ed. London : Routledge, 2018. 316 p.
3. Bielsa E. Translation and Globalization Revisited. *The Translator*. 2023. Vol. 29. № 1. P. 1–15. DOI: 10.1080/13556509.2023.1003456.
4. Cronin M. Eco-Translation: Translation and Ecology in the Age of the Anthropocene. London : Routledge, 2022. 188 p.
5. Venuti L. Translation Changes Everything: Theory and Practice. New York : Routledge, 2023. 276 p.
6. Wang Y., House J. Cultural Representation and Translation Strategies in Global Media. *Journal of Language and Intercultural Communication*. 2024. Vol. 24. № 2. P. 135–149. DOI: 10.1080/14708477.2024.1122334.

THE USE OF POLITICALLY CORRECT LEXICON IN THE FIELD OF PSYCHOLOGY

Марія ХЛЄБАЄВА

здобувач вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Тетяна КАЛАШНИКОВА

старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних наук ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Politically correct (PC) language is used to **communicate respectfully and inclusively**, avoiding words or expressions that might offend or marginalize certain groups of people. It is intended to **promote respect and equality, reduce**

discrimination and stereotypes, encourage inclusion, and reflect social awareness.

Noam Chomsky [1, p. 49] once described the political correctness as a ‘largely a healthy expansion of moral concern’.

The use of politically correct language in psychology is closely connected with **ethical principles and professional standards** that guide the behavior of psychologists in their interactions with clients, colleagues, and society. Words are not neutral — they can either promote respect and understanding or cause harm and stigmatization. Therefore, psychologists must be especially attentive to the language they use in both written and spoken communication.

The American Psychological Association (APA) emphasizes the importance of inclusive language to foster equity, diversity, and inclusion in psychology by promoting respectful and accurate communication. By using specific and person-centered language, the guidelines help avoid perpetuating stereotypes, ensure the voices of marginalized groups are centered, and acknowledge the complexity of identity. This practice is crucial for building equitable environments and is grounded in psychological science, guiding both formal writing and everyday interactions.

According to the *Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct* [3] developed by the APA, one of the main responsibilities of a psychologist is to **respect the dignity and rights of all people**, regardless of their age, gender, race, ethnicity, religion, sexual orientation, or disability. This respect is demonstrated not only through behavior but also through language. Using politically correct terms helps psychologists avoid labeling, stereotyping, or reinforcing bias toward particular groups.

For instance, instead of saying “*the schizophrenic patient*”, professionals are encouraged to say “*a person with schizophrenia.*” This person-first language emphasizes the human being rather than the disorder, reducing the risk of dehumanization. Similarly, psychologists avoid outdated or offensive words like “*crazy,*” “*retarded,*” or “*addict*”, and replace them with more neutral and respectful alternatives such as “*person with a mental health condition*” or “*person with substance use disorder.*”

Ethical communication also involves **cultural and gender sensitivity**. In multicultural or cross-cultural counseling, using inclusive language shows awareness of diversity and promotes trust between the psychologist and the client. Gender-neutral expressions (e.g., “*they/them*” pronouns or “*partner*” instead of “*husband/wife*”) can make clients feel accepted and understood, especially those who do not fit traditional gender norms.

Moreover, many professional associations and universities provide **inclusive language guidelines** that psychologists are expected to follow. For example, the **APA Inclusive Language Guidelines (2021)** [2] outline best practices for addressing people respectfully across various social dimensions – such as age, ability, race, socioeconomic status, and sexual orientation.

The use of politically correct language in psychology is not just a matter of etiquette – it is a reflection of the core ethical values and professional responsibility of psychologists. By carefully choosing words that are inclusive, respectful, and free from stereotypes, psychologists can create a safe and supportive environment for their clients.

In summary, ethical standards in psychology emphasize that language is a tool of care and respect. Politically correct lexicon is not merely about avoiding offense; it reflects professional ethics, empathy, and deep understanding of human diversity. When psychologists use inclusive and respectful language, they uphold the core values of their profession – compassion, equality, and integrity.

References

1. Chomsky N. *Understanding Power: The Indispensable Chomsky* / ed. by Peter R. Mitchell, John Schoeffel. New York : The New Press, 2002. 432 p.
2. American Psychological Association. *Inclusive Language Guidelines* [Electronic resource]. 2021. URL: <https://www.apa.org/about/apa/equity-diversity-inclusion/language-guidelines> (accessed: 09.11.2025).
3. American Psychological Association. *Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct* [Electronic resource]. 2017. URL: <https://www.apa.org/ethics/code> (accessed: 09.11.2025).

ІНОЗЕМНІ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ІНТЕГРАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО МАЙБУТНЬОГО

Карина ЧИЧЕРІНА

здобувач вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Ліана КВІТИНСЬКА

викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Дослідження присвячене проблематиці формування навичок для успішної інтеграції у суспільство майбутнього. Суспільство майбутнього, фактично, перехід на новий технологічний устрій, передбачає глибокі зміни в економіці та суспільстві, свідками та учасниками яких ми являємося. Впроваджуються нові технології, такі як штучний інтелект, біотехнології та робототехніка. Суспільство, і саме молодь мають бути добре підготовлені для нових викликів.

Одним із важливих чинників у цьому процесі є знання іноземних мов.

Дуже важливим є вивчення саме англійської мови. Хоч англійська мова являється тільки однією з шести міжнародних мов (до міжнародних мов належать ще п'ять мов разом з англійською, а саме: арабська, іспанська, китайська, російська та французька), які теж мають статус міжнародних і офіційних мов ООН, багато міжнародних організацій, таких як, ЄС, МВФ та СОТ, ЮНЕСКО, UNICEF та інші використовують, головним чином, англійську як офіційну мову у своїй роботі. Знання англійської на високому рівні дає шанс українцям отримати роботу чи посаду у цих організаціях.

Англійською мовою говорять 508 млн людей у світі включно з тими, для кого вона друга. Таким чином, володіння англійською мовою являється необхідним для розвитку соціальних, професійних та технологічних компетенцій та сприяє інтеграції в глобалізоване суспільство майбутнього.

Із розвитком технологій роль англійської мови у цифровому просторі стає все більшою. Англійська мова наразі домінує в мовах програмування, цифрових медіа та глобальних технологічних галузях. На даний момент англійська мова відіграє центральну роль у розвитку систем штучного інтелекту, машинного

навчання, цифрових платформ та глобального потоку інформації, і, таким чином, у формуванні суспільств та розвитку нових галузей та економік у цілому. Також гарне володіння англійською необхідно тим, хто хоче вчитися за кордоном.

Безперечно, кількість людей, які говорять мандаринською (китайською) – 1300 мільйонів людей, більша. Проте незважаючи на місце Китаю у світовій торгівлі та виробництві, ця мова більш складніша для міжнародного спілкування. Варто зазначити, що Китай має лідируючі позиції у світовій торгівлі та є найбільшим експортером товарів у світі, а також найбільшим виробником, лідером виробництва у світі. Але китайська мова – тонова мова зі складною ієрогліфічною писемністю, досить важка для вивчення у порівнянні з європейськими мовами. Також існує багато діалектів китайської мови і вони часто незрозумілі носіям один одного, а стандартною офіційною мовою є мандаринська. Тим, хто у перспективі збирається співпрацювати з Китаєм і хоче вивчати мову, треба вивчати саме мандаринську.

Також перспективною для вивчення є корейська мова, якою розмовляють 75 млн носіїв по всьому світу, а у Північній Кореї 22 млн. Корейська мова має унікальну граматичну структуру з багатим культурним аспектом, від якого саме і почалося зацікавлення до культури після впливу Південної Кореї. Зазначаємо, що граматику корейської мови дуже структурована, тому тих, хто любить системність, саме це і приваблює у вивченні та ще зацікавлення у культурі цих країн. Південна Корея займає 15 місце по економіці у світі, вона є провідником таких сфер як інновації та технології, догляд та косметика, суднобудування. Південна Корея також відома своєю культурною експансією. Зазвичай вивчають стандартну мову Південної Кореї, яка викладається на всіх популярних курсах для вивчення, а саме: Duolingo ТТМІК і таке інше. Ці програми вчать чітким граматичним правилам, рівню ввічливості та надають словник. Стандарти північнокорейської мови мають відмінні особливості, що базуються на пхеньянському діалекті, і їх вивчають лише для культурного мети на просунутому рівні. На письмі хангиль – це алфавіт який дуже легко запам'ятати за декілька днів, який повинні використовувати усі носії незалежно від діалекту,

треба писати саме цими ієрогліфами. Тому для вивчення ще однієї мови варто починати з стандартної Південнокорейської мови, якщо прагнеш побачити південну Корею та розмовляти.

Іспанська мова вважається однією із 5 поширених мов світу для вивчення завдяки своїй мелодійності та своїй поширеності; носіїв іспанської на 2025 рік налічується 329 млн., іспанська мова є офіційною не тільки в Іспанії, але й ще у 20 країнах світу. Як часто за аналізом після англійської мови йде вивчення, саме іспанської мови? Лексика в іспанській мові має латинське походження, що робить її схожою на італійську, французьку та англійську. Діалекти різні, але майже кожному, хто хоче розпочинати вивчати іспанську мову, потрібно розпочати саме з кастильського варіанту а вже після цього знайомляться з її краєвидами та культурою. Іспанія відома своїми туристично-економічними ресурсами, займається інноваційними технологіями та зеленою енергетикою та має портову інфраструктуру. Іспанська мова використовується в роботі міжнародних організацій, таких як ВТО, ОЕСР та ЄС. Завдяки такому впливу на світ, саме іспанська мова стала популярною для вивчення для міжнародного взаємозв'язку.

Наразі з'явилося багато програм, які перекладають, навіть окуляри, які виводять текст на скло. Мову все одно потрібно вчити бо технології мають свої межі, у будь-якій критичній ситуації, наприклад, зависання ці програми не допоможуть, також усі ці пристрої і програми не розпізнають сленг, діалекти, не можуть якісно перекладати книжки, не підходять для перекладу юридичних документів, які мають завірятися у нотаріуса чи можуть бути предметом спорів. і часто роблять помилки. Саме людське розуміння різних мов – це ключ до всього – розвитку, вивчення інших культур, навчання закордоном, бізнесу, подорожей та багато чого іншого. Люди перебудовують своє осмислення, знаходять багато нового, розкривають зацікавленість до різних країн розвиваючи свою логіку, пам'ять та увагу, тому мова це напрям, який включає величезну кількість можливостей. Мова – це емоції але технологічні пристрої не розуміють, це жарт чи серйозно. Живе спілкування не з роботом, а саме з

людиною дарує хороші емоції, можна залишити гарне враження про себе, проте, якщо ти спілкуєшся саме не роботом або ботом (який тільки рекламує себе) а з людиною. дізнаючись про іншу культуру, також цікаво слухати та жартувати, заводити нових живих друзів. Але особливо важливо, як говорять вчені, коли ти вивчаєш 2 мову, то будеш жити набагато довше тому, що розвивається та удосконалюється розум.

Вивчення іноземних мов у глобальному світі є не тільки необхідним для взаємозв'язку з іномовними партнерами, розвитку свідомості, це є життєвою потребою. Якщо раптом технологічні засоби дадуть збій, то знання мови зможе врятувати ситуацію. Знання іноземних мов дозволяє розуміти інших людей, робить життя простішим для подорожування та допомагає будувати міжнародні зв'язки та отримати гарну роботу. Завдяки глобалізації, міжнародній торгівлі, науці та культурі, англійська стала *lingua franca*, яка дозволяє людям із різних країн ефективно спілкуватися та працювати, вчитися та подорожувати.

Вивчення китайської необхідно тим, хто хоче мати можливість працювати з азійськими компаніями, та також відкриває доступ до культурної спадщини та освіти. Стандартна південнокорейська мова дає перевагу в таких сферах, як культурний обмін, ІТ та інженерія. Її вплив на весь світ особливо поширився після просування корейських продуктів, таких як фільми, серіали, і особливо музики стилю К-поп і, таким чином, багато іноземців залучилися до її вивчення. Іспанська мова одна з найпоширеніших мов, вона відкриває двері до США, Іспанії, Латинської Америки, Мексики у цілях подорожування, дипломатії та бізнесу.

Гаджети та програми для перекладу. На сьогодні існує безліч гаджетів, які повинні покращувати життя, але вони роблять помилки, що може призвести до серйозних проблем у сфері бізнесу та юриспруденції. Саме тому не потрібно так сильно довіряти гаджетам, які потрібно однак використовувати там, де точність не є важливою. Важливо самому дізнаватися та вивчати мови, будуючи процеси на живому спілкуванні.

Список використаної літератури

1. Список мов за кількістю носіїв. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%BC%D0%BE%D0%B2_%D0%B7%D0%B0_%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8E_%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%96%D1%97%D0%B2
2. Китайська мова. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0
3. Корейська мова. URL: <https://www.ethnologue.com/methodology/#language-status>
4. Іспанська мова. URL: <https://www.ethnologue.com/methodology/#Status>
<https://xpert.digital/uk/ai-%D0%B2-%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%B0%D1%85-ar-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D1%85-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B2/>

РОЗВИТОК НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ДЛЯ РОЗПІЗНАВАННЯ ТА ГЕНЕРАЦІЇ ПРИРОДНОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Даніела ЯВОРСЬКА

здобувачка вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Артур АЛЕКСЄЄВ

викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Розвиток штучного інтелекту (ШІ), зокрема у сфері природної мови (NLP), продовжує динамічно прогресувати, надаючи потужні інструменти для взаємодії людини та комп'ютера на природній мові. Тези аналізують стан розвитку нейронних мереж (НМ) для розпізнавання та генерації української мови, виокремлює ключові досягнення, ідентифікує актуальні виклики та формулює напрямки для подальшого дослідження в українському контексті.

Нейронні мережі стали основою сучасних моделей NLP завдяки здатності уловлювати складні патерни і відносини в текстових даних. Ключові архітектури, що знайшли застосування в українському контексті:

Рекурентні нейронні мережі (RNN): LSTM та GRU архітектури ефективні для семантичного аналізу завдяки пам'яті про попередні елементи послідовності слів. Їх адаптували для української мови в задачах перекладу, класифікації текстів та розпізнавання імен власних.

Трансформери (Transformer): BERT, XLNet, RoBERTa та їх варіації демонструють перевагу завдяки механізму «self-attention», що дозволяє одночасно обробляти всі слова у реченні, покращуючи розуміння контексту. Українські моделі, як UkrBERT та XLNet-UA, показали значні результати в завданнях класифікації, квантування та ідентифікації емоцій.

Генеративні моделі: GPT та його аналоги (GPT-2, GPT-3) генерують текст на основі великих текстових даних. UkrGPT, побудований на українських кодах та датасетах, демонструє прогрес у автоматичному перекладі, написанні різних видів творчого контенту та діалогових систем.

Українська мова має ряд особливостей, що висувають специфічні виклики для побудови ефективних НМ:

Складність морфології: Багата система відмінок та граматичних форм потребує додаткових механізмів для точного розпізнавання та генерації слів. Моделі повинні враховувати контекст для правильного аналізу та синтезу морфем.

Відсутність великих, якісно опрацьованих датасетів: Обмежений доступ до масивів текстових даних українською мовою гальмує тренування потужних моделей на рівні англійських чи російських аналогів. Це потребує активного розвитку та спільного обміну ресурсами в науковій спільноті.

Ідіоматичність та семантичні нюанси: Українська мова багата фразеологізмами, іронією та культурними відсилками, що потребують глибшого розуміння контексту та культурної інформації для точного оброблення.

Діалектна різноманітність: Існування різних діалектів вимагає розроблення моделей, здатних адаптуватися до локальних особливостей мови та забезпечувати ефективне розуміння та генерацію в різних регіонах.

Незважаючи на виклики, українська спільнота NLP демонструє значний прогрес:

Розроблення мовних моделей із відкритим кодом: Проєкти UkrBERT, XLNet-UA та UkrGPT сприяють доступності та спільному розробленні інструментів для досліджень та практичного застосування.

Впровадження НМ в реальні застосунки: Моделі використовуються для автоматизації перекладу документів, створення чат-ботів для сервісного обслуговування, аналізу публічних коментарів та дослідження мовної картини України.

Активне дослідження семантичної аналітики та розуміння контексту: Зростаюча увага приділяється розробленню методів для точного аналізу емоцій, інтенцій та соціальних зв'язків в українських текстах.

Створення нових датасетів та стандартів форматування даних: Ініціативи щодо стандартизації та обміну ресурсами є ключовими для подальшого розвитку українського NLP.

Отже, попри досягнення, перед українським NLP стоять завдання:

Збільшення обсягу якісних датасетів: Спільні проєкти з університетами, інститутами та громадськими організаціями необхідні для створення великих, повноцінно опрацьованих датасетів, що охоплюють різноманітні стилі, домени та регіональні особливості української мови.

Глубинна семантична оброблення: Розвиток моделей, здатних не тільки розпізнавати слова, а й розуміти їхню глибинну семантику, відносини між поняттями та контекстуальні нюанси, є ключем до більш складних NLP завдань.

Інтеграція етичних та соціальних аспектів: Необхідно забезпечити етичну та відповідальне розроблення та застосування НМ для української мови, враховуючи потенційні ризики у сферах біасу, придушення меншостей та захисту інформації.

Міжнародне співробітництво та обмін знаннями: Активне входження до світових ініціатив та спільна робота з міжнародними дослідницькими групами сприятиме швидшому розвитку українського NLP.

Розроблення НМ для української мови перебуває на шляху активного прогресу, долаючи складні виклики та відкриваючи нові можливості. Спільні зусилля науковців, інженерів та практиків, спрямовані на створення якісних датасетів, глибоке розуміння семантики та врахування етичних аспектів, будуть ключовими для забезпечення процвітання українського NLP та його корисного внеску в суспільство.

